

จดหมายข่าว ฉบับที่ 2 : มีนาคม-เมษายน 2554

หอภาพยนตร์

FILM ARCHIVE NEWSLETTER

ศรีดาสนา

ยิบติถอบรับ

ชมฟรี

11
กพ
54

รร. วาณิช พณิชยการ

นิพจน์

ให้หอภาพยนตร์เพิ่มหน้าที่
ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

หอภาพยนตร์ระดับโลก

โครงการ ภาพยนตร์สโมสอร์ทัวประเทศ

สถานีคีนีมา CINEMA STATION

พิศมัย ศิลปินแห่งชาติ

การจัดหาการประเมินค่าภาพยนตร์และสิ่งเกี่ยวเนื่อง เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชาติและเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การให้บริการสาธารณะ การศึกษาวิจัยโดยใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือ การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่ภาพยนตร์ในฐานะศิลปวัฒนธรรม การบันเทิงและเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกเหนือไป การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์เกี่ยวกับภาพยนตร์ เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านภาพยนตร์และเป็นสมาชิกองค์การระหว่างชาติที่เกี่ยวข้องกับกิจการของหอภาพยนตร์ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

จดหมายข่าวหอภาพยนตร์ นอกจากจะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งข่าวคราวความเป็นไปที่เกิดขึ้นในรอบเดือนก่อนและที่จะเกิดขึ้นในรอบเดือนต่อไปแล้ว ยังเป็นสื่อที่เชื่อมโยงหอภาพยนตร์กับองค์กรภาพยนตร์อื่นๆ หรือกับเรื่องราวของภาพยนตร์ต่างๆ ซึ่งไม่อาจจะแยกจากกันได้ จดหมายข่าว จึงอาจจะมีเรื่องราวต่างๆ ประกอบกับความเป็นข่าวให้ดูมีรสชาติเพิ่มมากขึ้น

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ :

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ บริหารสินทรัพย์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

เจ้าของ :

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) 94 หมู่ 3 ถนนพุทธมณฑล สาย 5

ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 02 4822013-14 โทรสาร 02 482 2015 www.fapot.org

จัดพิมพ์ที่ :

บริษัททุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด 49 ถนนสุขุมวิท 101/1 พระโขนง กทม. 10260

จำนวนพิมพ์ : 5,000 เล่ม

ขอสงวนลิขสิทธิ์จดหมายข่าวหอภาพยนตร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 รับผิดชอบการตีพิมพ์บทความ บทความภาพยนต์ บทความ หรือสารคดีที่ลงตีพิมพ์เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องสะท้อนนโยบายของกองบรรณาธิการ

นิพิฏฐ์

ให้หอภาพยนตร์เพิ่มหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ
รมว. กระทรวงวัฒนธรรม

หลังจากของบประมาณเป็นเงินประเดิมให้หอภาพยนตร์ จำนวน 200 ล้านบาท และนำแผนยุทธศาสตร์ 4 ปี (2545 - 2557) ของหอภาพยนตร์ ผ่านความเห็นชอบคณะรัฐมนตรีไปแล้ว **นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม** ซึ่งกำกับดูแลหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) โดยตรง ได้มอบนโยบายเร่งด่วนแก่หอภาพยนตร์ คือ การทำหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

ผู้ประกอบการธุรกิจภาพยนตร์ไทย ได้เพียรพยายามชี้ให้ภาครัฐเห็นว่าจำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในกระแสหลัก เพื่อสร้างความหลากหลายให้กับเนื้อหา เพิ่มโอกาสให้นักทำหนังรุ่นใหม่ ๆ และสร้างเสถียรภาพให้กับธุรกิจซึ่งในขณะนี้ทำรายได้ทั้งในและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

นายนิพิฏฐ์กล่าวว่า “เรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์นี้ เป็นภารกิจของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเฉพาะ ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 9 ซึ่งมีข้อบัญญัติให้กระทรวงวัฒนธรรม

กำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวิดิทัศน์ตามนโยบาย แผน ยุทธศาสตร์ และมาตรการที่คณะกรรมการภาพยนตร์และวิดิทัศน์แห่งชาติเสนอหรือกำหนด แต่เดิมทางกระทรวงและภาคเอกชน มีความเห็นว่าควรจะจัดตั้งหน่วยงานเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่นี้โดยตรง แต่เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ รัฐบาลไม่มีนโยบายให้ตั้งองค์การมหาชนเพิ่มขึ้นอีก จึงเห็นควรให้หอภาพยนตร์ซึ่งเป็นองค์การมหาชนและทำหน้าที่ด้านการอนุรักษ์และการเผยแพร่ภาพยนตร์อยู่แล้ว เพิ่มการส่งเสริมเข้าไปด้วยอยากให้หน่วยงานใหม่นี้อยู่ภายใต้หอภาพยนตร์ไปเลย จึงมอบนโยบายไปแล้ว ขณะนี้กำลังดำเนินการด้านกฎหมาย ดูว่าจะต้องแก้พระราชกฤษฎีกาของหอภาพยนตร์หรือไม่ จากนั้นจะต้องส่งให้สำนักงานกฤษฎีกาตรวจสอบขั้นตอน ถ้าไม่จำเป็นต้องแก้ก็เพิ่มบทบาทการส่งเสริมเข้าไปได้เลย ทั้งนี้หอภาพยนตร์สามารถแบ่งการทำงานเป็นสองส่วน คืองานอนุรักษ์และงานสนับสนุน คาดว่าขั้นตอนต่างๆ จะเสร็จสิ้นเห็นผลภายในก่อนสิ้นปีนี้ และถึงแม้จะมีการเลือกตั้ง ก็คงไม่มีปัญหาอะไร เพราะรัฐบาลรักษาการสามารถสานเรื่องต่อไปตามนโยบายที่ตั้งไว้อยู่แล้ว”

ในปีงบประมาณหน้านี้ คือ งบ พ.ศ. 2555 หอภาพยนตร์กำลังเสนอของบก่อสร้างสิ่งที่เรียกว่า Cinematheque ซึ่งคือศูนย์การเรียนรู้ภาพยนตร์ อันเป็นโครงการที่จำเป็นในความพยายามสร้างวัฒนธรรมการรับรู้และเข้าใจสังคมและความเป็นไปของโลกผ่านทางภาพยนตร์ อีกทั้งเป็นโรงเรียนสำหรับนักทำหนังและผู้ชมที่เชื่อมั่นในศักยภาพของภาพยนตร์ในฐานะสื่อที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ยังให้เกิดปัญญา

1

2

3

4

หอภาพยนตร์ระดับโลก

เริ่มต้น จนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สาบสูญไปเกือบทั้งหมด คงเหลือเป็นมรดกตกทอดถึงปัจจุบันเป็นส่วนเล็กน้อย ในขณะที่สื่อโสตทัศน์ของประเทศไทยนับแต่หลังสงครามเป็นต้นมาก็สาบสูญไปแล้วประมาณครึ่งหนึ่ง และที่เหลืออยู่ก็อยู่ในสภาพเสี่ยงต่อการเสื่อมสลาย

แต่ถึงกระนั้น บรรดาสื่อโสตทัศน์ของประเทศไทยที่ยังเหลืออยู่ในปัจจุบัน ต้องนับว่ามีปริมาณมากและมีคุณค่ามหาศาล ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์และจัดเก็บเป็นมรดกของชาติ และจัดระบบบริการให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษาค้นคว้า การชื่นชม และการนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อคุณค่าทั้งทางศิลปวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจตลอดไป

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ซึ่งเดิมคือหอภาพยนตร์แห่งชาติ กรมศิลปากร ซึ่งก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นหน่วยงานระดับชาติ หน่วยงานเดียวของประเทศที่ทำหน้าที่แสวงหารวบรวมภาพยนตร์และบรรดาสื่อโสตทัศน์ต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อดำเนินการอนุรักษ์ไว้ในฐานะเป็นมรดกอย่างหนึ่งของชาติ และจัดให้บริการเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และเผยแพร่แก่สาธารณชนเป็นลำดับมา

แต่ตลอดเวลา 25 ปีที่ผ่านมา หอภาพยนตร์แห่งชาติ มีฐานะเป็นเพียงงานเล็กๆ ไม่สมกับที่เป็นแห่งชาติ อยู่ในสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร ได้รับงบประมาณไม่สอดคล้องกับภารกิจที่สำคัญ และปริมาณงานที่มากขึ้น โดยเฉพาะการดูแลรักษา และการให้บริการภาพยนตร์และสื่อโสตทัศน์ของชาติ ซึ่งหอภาพยนตร์แห่งชาติสามารถแสวงหามาสะสมเป็นมรดกของชาติได้มากขึ้นทุกขณะ

ปัญหาหลักของหอภาพยนตร์ ก็คือยังขาดแคลนอาคารสถานที่ ปฏิบัติงานอันเหมาะสมและขาดเครื่องมืออุปกรณ์การอนุรักษ์และการให้

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังประสบปัญหาการเสื่อมสภาพ และการสูญเสียมรดกโสตทัศน์ ซึ่งโดยเฉพาะหมายถึงบรรดาสื่อบันทึกภาพเคลื่อนไหว (ฟิล์มภาพยนตร์ วิดีโอเทป แผ่นวีดีโอ) และบรรดาสื่อบันทึกเสียง (แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง แผ่นซีดี บันทึกเสียง) เป็นผลให้องค์การยูเนสโกประกาศให้ทุกวันที่ 27 ตุลาคม ของทุกปี นับแต่ปี 2549 เป็นต้นไป เป็นวันมรดกโสตทัศน์โลก (World Day of Audiovisual Heritage) เพื่อกระตุ้นให้นานาประเทศเห็นปัญหาวิกฤตและความจำเป็นในการดำเนินการอนุรักษ์มรดกโสตทัศน์ของแต่ละประเทศ

สำหรับประเทศไทย นับเป็นประเทศที่มีการผลิตสื่อโสตทัศน์มากและสืบเนื่องยาวนานประเทศหนึ่งของโลก แต่การอนุรักษ์เพิ่งเริ่มต้นไม่ยาวนานและยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร บรรดาสื่อโสตทัศน์ที่ประเทศไทยผลิตหรือใช้ประโยชน์ตั้งแต่

บัตรอวยพรของหอภาพยนตร์

บริการที่ได้มาตรฐาน เพราะหอภาพยนตร์มีสถานะเหมือนโรงพยาบาล ทำหน้าที่ดูแลรักษาสุขภาพสื่อโฮตทัศน์ของทั้งประเทศ ควรมีสภาพเป็น อย่างโรงพยาบาลศิริราช จุฬาฯ หรือรามาฯ แต่ในข้อเท็จจริงกลับมีสภาพ เป็นแค่สุสานศพคาบพล ทำให้ไม่สามารถดูแลมรดกโฮตทัศน์ของชาติได้ เหมาะสมกับการณ์และไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง และอยู่ในสภาพวิกฤต หากไม่มีการแก้ไข พัฒนา ก็อาจจะสายเกินไป

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงเห็นความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องลงทุนพัฒนาหอภาพยนตร์ โดยการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ ที่เพียงพอแก่ความจำเป็นของการดำเนินงานตามภารกิจของหอภาพยนตร์ ในมาตรฐานโลก จึงทำโครงการจัดตั้ง ศูนย์อนุรักษ์และบริการโฮตทัศน์แห่งชาติ

ตลอดเวลาที่สืบทอดมาว่าปีที่ผ่านมา เมื่อเป็นหอภาพยนตร์แห่งชาติ หอภาพยนตร์ไม่กล้าคิดสร้างอาคารอะไรที่ใหญ่โต เพราะไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เมื่อมาเป็นหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงกล้าคิดการใหญ่โต เพราะมีวิสัยทัศน์ว่าจะพัฒนาเป็นหอภาพยนตร์ ระดับโลก ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้วยดีทั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ และสำนักงบประมาณ

รูปวาดอาคารที่จะก่อสร้างของหอภาพยนตร์ มีผู้นำไปเผยแพร่ในเฟซบุ๊ก และทางรายการโทรทัศน์ ในชื่อ Cinematheque หรือชื่อ แปลกไทยว่า ภาพยนตร์สถาน ดูโอ้อ่าสง่างามและน่าเกรงขามมาก ใช้เงิน ก่อสร้างเพียงเจ็ดร้อยกว่าล้านบาท

หอภาพยนตร์หวังว่า จะเริ่มก่อสร้างได้ในปี 2554 แต่ยังไม่ได้รับ งบประมาณ จึงเสนอขอใหม่สำหรับงบประมาณปี 2555

เมื่อปลายปี 2552 หอภาพยนตร์นำรูปถ่ายเจ้าหน้าที่หอ ภาพยนตร์ทั้งหมดยืนรวมกันอยู่หน้าอาคารพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ทำเป็นบัตรอวยพรปีใหม่ ๒๕๕๓ ส่งไปยังผู้มีอุปการคุณ และเพื่อนหอ ภาพยนตร์ทั่วโลก แปรสลับประเทศ ร้อยกว่าหอ

บัตรอวยพรของหอภาพยนตร์แห่งชาติ Switzerland, เริ่มก่อสร้าง

ปีใหม่ 2555 หอภาพยนตร์แห่งชาติ Switzerland ส่งบัตร อวยพรปีใหม่มาให้ เป็นรูปหมู่เจ้าหน้าที่ของเขาลงไปยืนถ่าย กันในหลุมฐานรากการก่อสร้างอาคารหอภาพยนตร์ใหม่ที่ ใหญ่โต ชวนให้อิจฉา

ขณะนี้หอภาพยนตร์กำลังปรับแบบการก่อสร้าง ภาพยนตร์สถานของเรา ให้ลดความโอ้อ่าลงบ้างตามสัดส่วน งบประมาณด้านวัฒนธรรมของประเทศไทย เอาแบบพอเพียง ก็แล้วกัน

อาคารภาพยนตร์สถาน หรือ ศูนย์อนุรักษ์และ บริการโฮตทัศน์แห่งชาตินี้ จะประกอบไปด้วย ห้อง ปฏิบัติการซ่อมสวณรักษภาพยนตร์และโฮตทัศน์ คลัง เก็บรักษาภาพยนตร์ ห้องสมุดเฉพาะทางด้านภาพยนตร์และ โฮตทัศน์ ห้องนิทรรศการ สถาบันหนังไทย ซึ่งเป็นโรงเรียน สอนและฝึกอบรมด้านภาพยนตร์และโฮตทัศน์ พิพิธภัณฑ์ ร้านจำหน่ายสินค้าเกี่ยวกับภาพยนตร์และโฮตทัศน์ และ โรงภาพยนตร์

กำหนดก่อสร้างสองปี คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างได้ ในกลางปีหน้า เสร็จปี 2557 เพื่อฉลอง 30 ปี หอภาพยนตร์ พอดี

หอภาพยนตร์แห่งใหม่ของเนเธอร์แลนด์จะเปิดปลายปีนี้

โครงการ ภาพยนตร์สโมสรทั่วประเทศ

“ภาพยนตร์สโมสร ณ หอศิลป์แห่งชาติ” หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

ภาพยนตร์สโมสร film club หรือ ชมรมภาพยนตร์ film society คือ กลุ่มคนที่มารวมตัวกันหรือสมาคมกันด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน คือการดูหนัง เป็นระบบสมาชิก เพื่อนัดหมายกันมาดูหนัง ณ ที่ตั้งของชมรม ซึ่งอาจจะเป็นที่บ้าน ที่ทำงาน หรือสถานศึกษา โดยมากหนังที่สโมสรจัดฉายให้สมาชิกดู จะเป็นหนังที่หาดูกันไม่ได้ตามโรงหนังในชีวิตประจำวัน เช่น หนังเก่า หนังคลาสสิก หนังศิลปะ และมักมีจุดมุ่งหมายในการดูหนังเพื่อการเรียนรู้ การศึกษา รสนิยม มากกว่าการบันเทิง สโมสรจะสรรหาหนังที่เลือกกว่าดีแล้วสำหรับสมาชิกมาฉาย มีการส่งข่าวสารทาง ไปรษณีย์ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดของการเป็นภาพยนตร์สโมสรคือ ก่อนและหลังฉาย มีการพูดคุย แนะนำ หรือเสวนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีชมรมมี น้ำชากาแฟเลี้ยง

ภาพยนตร์สโมสร ก่อตัวขึ้นก่อนใครในประเทศฝรั่งเศส ในช่วงเวลา ระหว่างสงครามโลกครั้งแรกกับครั้งที่สอง เมื่อคำว่า ภาพยนตร์สโมสร ปรากฏขึ้น ครั้งแรกในเดือนเมษายน พ.ศ. 2450 สมัยรัชกาลที่ 5 คือ “ภาพยนตร์สโมสร” ของ นาย Edmo Benoit - Levy ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 5 ถนนมงมาร์ต ในปารีส จัดเป็นที่ให้สมาชิกนำเอกสารและผลผลิตทั้งหลายทั้งปวงเกี่ยวกับภาพยนตร์มาเก็บ รักษาและจัดแสดง และมีห้องสำหรับฉายภาพยนตร์

นี่แสดงว่า ภาพยนตร์สโมสร เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการเกิดขึ้นของโรง ภาพยนตร์ ซึ่งแพร่กระจายไปทั่วโลก ในฐานะเป็นมหรสพมวลชน เป็นธุรกิจและ อุตสาหกรรมบันเทิงที่ใหญ่โตที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีโรงหนังเกิดขึ้นทั่วโลก นับหมื่นโรง และเป็นที่ยาวไกลไปดูภาพยนตร์กันเป็นนิสัยทุกวันคืนนับร้อยนับพัน ล้านคน แต่ภาพยนตร์สโมสรไม่ใช่โรงภาพยนตร์หรือโรงหนังสำหรับคนทั่วไป คนที่ คิดตั้งภาพยนตร์สโมสรขึ้น ก็เพราะเห็นว่าการดูหนังเป็นมากกว่าความบันเทิง เพราะ ภาพยนตร์เป็นงานศิลปะ เป็นงานที่จริงจัง ประเทืองปัญญา เป็นงานที่เขาชื่นชม

และอยากให้ผู้อื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนฝูงญาติมิตร หรือเพื่อนมนุษย์ ได้รับรู้ได้ชื่นชมด้วย ภาพยนตร์ สโมสรจึงเป็นที่สำหรับคนชื่นชอบภาพยนตร์เป็น พิเศษ และปรารถนาจะจัดฉายภาพยนตร์ที่ตนชอบ ให้คนอื่นได้ชื่นชมด้วย และได้แลกเปลี่ยนแบ่งปัน ความคิดเห็นกันในหมู่คนคอเดียวกันหรือขยาย ความชอบความรู้สึกลงไปสู่คนอื่น ๆ

จึงมีการจัดตั้งภาพยนตร์สโมสรกันขึ้นตาม ที่ต่างๆ ทั่วโลก แม้ว่าจะไม่มีจำนวนมากมายแพร่หลาย เท่าโรงภาพยนตร์ปกติ ซึ่งเป็นกิจการค้าหากำไร แต่ ภาพยนตร์สโมสรไม่มีจุดประสงค์ในการหากำไร

ในฝรั่งเศสซึ่งเป็นต้นกำเนิดของการจัดตั้ง ภาพยนตร์สโมสรก่อนใคร ได้มีผู้ตั้งภาพยนตร์สโมสร ขึ้นอีกหลายแห่ง หลายเมือง เช่น นักทฤษฎีภาพยนตร์ ชาวอิตาลีเลียน Ricciotto Canudo ซึ่งอาศัยอยู่ ปารีสมานแต่ปี พ.ศ. 2464 เป็นคนหนึ่งที่ตั้ง ขึ้นในภาพยนตร์สโมสรแห่งแรกๆ

หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง Louis Delluc ผู้กำกับและนักวิจารณ์ภาพยนตร์ ได้ก่อตั้งภาพยนตร์ สโมสรแห่งแรกอีกแห่งหนึ่ง และยังคงก่อตั้ง Cinea วารสารภาพยนตร์ที่สำคัญยิ่ง

ปี พ.ศ. 2473 Jean Vigo ได้ก่อตั้ง ภาพยนตร์สโมสรแห่งแรกในเมืองนิช ชื่อ Les Amis

du Cinema และในปี 2475 Henri Langlois และ Georges Franju ได้ร่วมกันก่อตั้ง Cercle du cinema ซึ่งในปีต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น Cinematheque francaise หรือภาพยนตร์สถาน เพื่อจัดฉายและเก็บรักษาภาพยนตร์เก่า

ผู้ก่อตั้งภาพยนตร์สโมสร มักเป็นคนที่ชื่นชอบภาพยนตร์เป็นพิเศษ เป็นนักวิจารณ์หนัง เป็นศิลปินผู้กำกับหนัง ตั้งสโมสรขึ้นเพื่อเผยแพร่ชื่นชมหนัง ในฐานะงานศิลปะ

ในประเทศอินเดีย นักสร้างหนังระบือนาม ลัคชยาคิต เรย์ เป็นผู้ก่อตั้งภาพยนตร์สโมสรแห่งแรกของอินเดีย คือ "ภาพยนตร์สโมสรกัลกัตตา" เมื่อปี พ.ศ. 2490 และต่อมาได้เกิดภาพยนตร์สโมสรขึ้นนับพันแห่งทั่วประเทศ

ในประเทศไทย ชมรมภาพยนตร์ที่เก่าแก่ที่สุดและเป็นกิจจะลักษณะมากที่สุด น่าจะได้แก่ สมาคมภาพยนตร์สมัครเล่นแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์โปรดฯให้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2473 มีสมาชิกนับร้อยคน กิจกรรมสำคัญของสมาคม คือการส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์สมัครเล่นหรือหนังบ้าน และการจัดฉายแลกเปลี่ยนกันดู ณ ที่ทำการสมาคม ในพระตำหนักสวนจิตรลดา เดือนละครั้ง มีร้านค้าของสมาคม มีห้องสมุดให้บริการสมาชิกเช่าภาพยนตร์ไปฉายดูที่บ้าน สมาคมนี้เลิกไปไม่นานหลังเกิดเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การจัดฉายภาพยนตร์ดูกันตามบ้าน ตามสถานที่ทำงาน โรงงาน โรงเรียน โรงทหาร เรือนจำ ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยฉพาะหลังจากที่มีภาพยนตร์ขนาด 16 มม. เกิดขึ้นและแพร่หลายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่กิจกรรมการฉายภาพยนตร์แบบนี้ มักมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความบันเทิงแก่สมาชิกเป็นหลัก อาจมีบ้างที่จัดกันตามมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ในระยะสี่สิบปีมานี้ ชมรมภาพยนตร์ที่เป็นกิจจะลักษณะในประเทศไทย มักจะได้แก่ ชมรมภาพยนตร์ของหน่วยงานด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมของสถานทูตต่างประเทศในประเทศไทย เช่น

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตอเมริกัน ที่สมาคมนักเรียนเกออเมริกัน (เอ.ยู.เอ.) ซึ่งเริ่มจัดอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2513 และยั่งยืนอยู่จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2530 ก็ซบเซาและเลิกไป ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตอเมริกัน ยังมีสาขาอยู่ที่เชียงใหม่ ขอนแก่นและสงขลาด้วย

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตอังกฤษ (บริติชเคาน์ซิล) ที่สยามสแควร์ ซึ่งรุ่งเรืองในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2530

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตเยอรมัน (สถาบันเกอเธ่) ที่ถนนพระอาทิตย์ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2500 และต่อมาช่วงปี พ.ศ. 2530 ได้ย้ายไปอยู่ที่ซอยถนนสาทร ยังมีการจัดฉายอยู่จนปัจจุบัน

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตฝรั่งเศส (สมาคมฝรั่งเศส) ที่ถนนสาทรเหนือ ชมรมภาพยนตร์นี้ นับว่าเก่าแก่ที่สุด พบหลักฐานว่าเคยจัดฉายกันมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ในช่วงปี 2510 - 2530 นับว่ามีกิจกรรมฉายภาพยนตร์ที่เข้มแข็งมาก

กิจกรรมฟิล์มไวส์ ที่ดวงมล ชิคคอนสแควร์

กิจกรรมฟิล์มไวส์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพยนตร์สโมสรสมาคมนักเรียนเกออเมริกัน (เอ.ยู.เอ.) พ.ศ. 2526

กิจกรรมฉายภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร

กิจกรรมฉายภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ป่าน

มีห้องสมุดเก็บฟิล์มภาพยนตร์ของตนเองและทำหน้าที่เป็นศูนย์ฉายภาพยนตร์ให้สมาคมฝรั่งเศสในภูมิภาคเอเชีย ปัจจุบันภาพยนตร์สโมสรรของสมาคมฝรั่งเศสยังจัดรายการฉายภาพยนตร์อยู่เป็นประจำ

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตญี่ปุ่น (มูลนิธิญี่ปุ่น) เริ่มจากมูลนิธิญี่ปุ่น จัดรายการสัปดาห์ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ปีละครั้ง ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2521 โดยฉายที่โรงภาพยนตร์สิริเรียมเตอร์ในโรงแรมดุสิตธานี ประสบความสำเร็จสูง ผู้ชมแย่งกันเข้าคิวรับตั๋ว ต้องย้ายไปจัดที่หอประชุมเอยอเอซึ่งกว้างขวางกว่า และที่สุดก็จัดเป็นโปรแกรมฉายประจำทุกสัปดาห์ที่สำนักงานมูลนิธิเอง ที่ถนนอโศก จนปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2519 หอศิลป์พระศรี ที่ถนนสาทรเหนือ ได้จัดรายการฉายภาพยนตร์ จากสถานทูตที่ไม่มีภาพยนตร์สโมสรรของตนเอง เช่น อิตาลี อินเดีย สหภาพโซเวียต สวีเดน เป็นภาพยนตร์สโมสรรสำหรับคนรักภาพยนตร์ในฐานะเป็นงานศิลปะจริงๆ น่าเสียดายที่หอศิลป์พระศรีเลิกไปในช่วงปี พ.ศ. 2530

เดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2527 คุณโดม สุวงศ์ ก่อตั้ง ภาพยนตร์สโมสรร เรียกชื่อว่า “ภาพยนตร์สโมสรร ณ หอศิลป์แห่งชาติ” ขึ้นที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ จัดฉายภาพยนตร์และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้จัดฉายกับผู้ชม ซึ่งเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมโดยไม่เก็บค่าชม โดยจัดทุกเย็นวันศุกร์เว้นศุกร์ ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติขึ้นในเดือนกันยายนปีนั้น ภาพยนตร์สโมสรร ที่หอศิลป์ได้กลายเป็นกิจกรรมการฉายหนังเป็นประจำของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ภาพยนตร์สโมสรรของหอภาพยนตร์ ต่างจากภาพยนตร์สโมสรรหรือชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตต่างๆ ตรงที่ ของสถานทูตต่างๆ จะจัดฉายเฉพาะ

ภาพยนตร์ของประเทศตนเอง แต่ภาพยนตร์สโมสรรของหอภาพยนตร์จัดฉายภาพยนตร์ทุกชาติและทุกชนิด มีการพูดแนะนำภาพยนตร์ก่อนฉาย และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังฉาย

ในช่วงปี พ.ศ. 2530 กว่า สนธยา ทรัพย์เย็น และพรรคพวก ได้ก่อตั้งภาพยนตร์สโมสรรที่เรียกชื่อว่า “ดวงกมลฟิล์มเฮาส์” ขึ้นที่ร้านหนังสือดวงกมล จัดฉายภาพยนตร์สำหรับผู้ชมภาพยนตร์ประเภทคอแข็ง คือสนใจภาพยนตร์ในฐานะเป็นงานศิลปะ มีการพูดแนะนำก่อนฉาย และเสวนากันหลังการฉาย ในช่วงปี พ.ศ. 2540 กว่า ดวงกมลฟิล์มเฮาส์ได้ย้ายไปจัดฉายกันอยู่ที่ห้อง เรวดี พุทธิรักษ์ ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ และยังคงจัดกันอยู่ในปัจจุบัน

ในช่วงปี พ.ศ. 2530 กว่า อาจารย์ทรงยศ แววหงส์ ได้จัดตั้งภาพยนตร์สโมสรรที่มหาวิทยาลัยศิลปากร หีบแก้ว นครปฐม เรียกชื่อว่า “โรงหนังวังโซ่” จัดรายการฉายภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้และการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ภาพยนตร์สโมสร โรงหนังอสังการ ถนนเจ้าฟ้า พ.ศ. 2541

ภาพยนตร์สโมสร ของหอภาพยนตร์

ในระยะสิบปีแรก ภาพยนตร์สโมสรของหอภาพยนตร์ จัดฉายภาพยนตร์ในฐานะเป็นสื่อบันเทิง และงานศิลป์ เป็นหลัก และมีธรรมเนียมการฉาย คือมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

แต่ในระยะห้าปีมานี้ ภาพยนตร์สโมสรของหอภาพยนตร์เปลี่ยนแนวคิดไปเพื่อการฉายภาพยนตร์เพื่อให้เกิดปัญญา โดยเห็นว่าภาพยนตร์เป็นสื่อในการเรียนรู้ที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์ หากเราใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้และยกระดับจิตใจของมนุษย์ได้ก็จะเป็นประโยชน์ยิ่ง จึงจัดฉายภาพยนตร์ที่เน้นการเรียนรู้โดยยังคงมีการพูดคุยก่อนและหลังฉาย แต่เน้นให้การพูดคุยเป็นไปแบบปวงจารีตชนาไปในทางให้เกิดความรู้ที่ถูกต้อง เป็นจริง คือสังขธรรม ซึ่งก็คือเกิดปัญญาแก่ผู้ชม

ภาพยนตร์สโมสรของหอภาพยนตร์ จัดฉายกันอยู่เฉพาะที่หอภาพยนตร์ ซึ่งแต่เดิม อยู่ที่ถนนเจ้าฟ้า ใกล้สนามหลวง กรุงเทพฯ ต่อมาย้ายไปอยู่ที่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ทำวสุกรี กรุงเทพฯ และปัจจุบันย้ายมาอยู่ที่ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ศาลายา นครปฐม

ในปัจจุบันนี้ การไปชมภาพยนตร์นอกบ้านไม่ว่าตามโรงภาพยนตร์หรือสาธารณสถานอื่นๆ ของผู้คนทั่วไป มีความจำเป็นและความถี่น้อยลง เพราะกล่าวได้ว่าทุกคนมีโรงภาพยนตร์อยู่ในบ้านหรือดูเป็นส่วนตัวที่บ้านได้ หรือแม้กระทั่งดูส่วนตัวบนโต๊ะทำงาน และที่สุดแม้บนฝ่ามือในทุกหนแห่ง

แต่อย่างไรก็ดี การไปชมภาพยนตร์นอกบ้านและชมร่วมกับผู้อื่นๆ เป็นกิจกรรมทางสังคม トラバทำที่มนุษย์เรายังเป็นสัตว์สังคม คือ ต้องอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ก็ยังมีความจำเป็นที่ต้องออกไปทำกิจกรรมทางสังคม

การไปชมภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์ อาจเป็นกิจกรรมที่ยังจำเป็นสำหรับวัยรุ่นและหนุ่มสาว ที่จำเป็นต้องตามสมัยนิยมหรือแฟชั่น และมักเป็นไปเพื่อการพักผ่อน การบันเทิง กับมิตรสหายหรือครอบครัว เป็นหลัก แต่การไปชมภาพยนตร์ตามชมรมหรือสโมสร เป็นการไปชมหรือเสพ

เพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะหากไปประจำ จนมีกลุ่มมีสมาชิก จะเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ทำนองเดียวกับการไปวัดฟังธรรม ซึ่งเป็นการสนองความต้องการอย่างหนึ่งของมนุษย์

ในอดีต การจัดตั้งภาพยนตร์สโมสรอาจยุ่งยาก โดยเฉพาะการจัดหาเครื่องฉายภาพยนตร์และฟิล์มภาพยนตร์ แต่ปัจจุบันนี้ภาพยนตร์ในรูปแบบดีวีดีเป็นของสามัญและมีมากมายหลากหลาย เครื่องเล่นและเครื่องฉายดีวีดีโอโปรเจคเตอร์ ก็มีมากมายหลายแบบหลายระดับราคา ซึ่งคนที่สนใจจะจัดตั้งภาพยนตร์สโมสร สามารถจัดขึ้นได้ตามกำลังของตน

หอภาพยนตร์เห็นว่า กิจกรรมภาพยนตร์สโมสรนี้ น่าจะเป็นประโยชน์แก่สังคมไทย หากจัดตั้งให้มีขึ้นกระจายไปทั่วประเทศ มีชมรมเพียงแห่งเดียวที่หอภาพยนตร์

หอภาพยนตร์ จึงจัดทำ โครงการจัดตั้งภาพยนตร์สโมสร มีเป้าหมาย ในปี พ.ศ. 2554 นี้ ให้เกิดขึ้นทุกจังหวัดๆ ละ 1 แห่ง ทั่วประเทศ

ขณะนี้หอภาพยนตร์ได้มอบให้ คุณสนธยา ทรัพย์เย็น ผู้ก่อตั้งและจัดภาพยนตร์สโมสร “ดวงกมลฟิล์มเฮาส์” และ “ฟิล์มไวรัล” กับคณะทำงานวิจัยเรื่อง “ภาพยนตร์สโมสรในประเทศไทย” กำลังสำรวจตรวจสอบว่าปัจจุบันมีกิจกรรมในลักษณะภาพยนตร์สโมสรอยู่ที่แห่งทั่วประเทศ

จังหวัดของท่านมีหรือไม่ ถ้ามีเราจะไปหาท่าน ถ้าไม่มี เราจะไปหาใครก็ได้ ที่จะจัดให้มี

ห้องฉายภาพยนตร์ สมาคมฝรั่งเศส กรุงเทพฯ

สถานีคีนีมา

CINEMA STATION

ยังไม่มีใครรู้ว่า สามารถเดินทางโดยรถไฟไปถึงหอภาพยนตร์ที่ศาลายาได้ โดยลงที่สถานีคีนีมา แต่มีคนสงสัยกันว่าทำไมจึงมีสถานีรถไฟที่หอภาพยนตร์

ก็เพราะ รถไฟไปด้วยกันได้กับภาพยนตร์ รถไฟมีล้อ ภาพยนตร์ก็มีล้อ ล้อรถไฟวิ่งอยู่ในโลกนี้ไม่เคยหยุดมาเป็นร้อยปีแล้ว ล้อภาพยนตร์ก็วิ่งไม่เคยหยุดมาเป็นร้อยปีในโลกนี้

ภาพยนตร์หรือหนังเกิดที่หลังรถไฟ หนังสือนวนแรกๆของโลกมีนวนหนึ่ง ถ่ายเหตุการณ์รถไฟเข้าสถานี ฉายให้คนดูไปทั่วโลก แม้ทุกวันนี้ก็ยังฉายอยู่ แล้วยังมีคนหัวแหลมหรือสมองใสเอากล้องถ่ายรูปหนึ่งติดไว้หน้าหัวรถไฟ ถ่ายไปตามทางรถไฟ เอาออกฉายในตู้รถไฟ ให้คนดูเป็นต้นแบบซิเนมาเตอร์ที่เซเวียร์สเซียมีการทำรถไฟเป็นโรงหนัง ครอบคลุมไปฉายหนังให้ราษฎรดู

รถไฟไทย ตั้งแต่ครั้งเป็น รถไฟสยาม สมัยรัชกาลที่ 6 กรมรถไฟหลวง ได้จัดตั้ง กองภาพยนตร์เผยแพร่ ขึ้น ในกิจการของรถไฟ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางผลิตหนังแห่งชาติ และ นำหนังใส่รถไฟไปฉายให้ราษฎรในหัวบ้านหัวเมืองดู เมื่อสี่ห้าห้าสิบปีมานี้ รถไฟไทยเป็นผู้ผลิตหนังสารคดีฉายทาง

ปิดถนนชั่วคราว
เคลื่อนย้ายรถไฟ
เวลา 21:00 - 06:00 น.

ไทยทีวีช่องสี่ เป็นหนังสือคดีเชิง
ท่องเที่ยวที่สำคัญของชาติชุดหนึ่ง

จึงเป็นคำตอบว่า ทำไม
จึงมีสถานีรถไฟและขบวนรถไฟที่
หอภาพยนตร์ ศาลายา

ในไม่ช้าไม่นาน คนที่ไปลง
รถไฟที่สถานีนี้มา จะได้ขึ้นโดยสาร
ขบวนรถไฟประวัติศาสตร์ภาพยนตร์
จะได้ดูหนังทั้งหลายที่ถ่ายเกี่ยวกับ
รถไฟไทย จะได้นั่งในรถเสบียงเพื่อ
จิบกาแฟรถไฟ จะได้ดูหนังที่ถ่าย
รถไฟได้สวยที่สุดในโลก จะได้นั่งและ
นอนในตู้นอนชั้นหนึ่ง จะได้ลองดั่ง
โซ่หยุดรถถูกเงิน และได้ลอง....
 ฯลฯ

วันเสาร์ที่ 26 กุมภาพันธ์
ที่ผ่านมา หัวรถจักรไอน้ำ C56 ซึ่ง
เคยรับราชการรถไฟไทยในสมัย
สงครามโลกครั้งที่แล้ว ได้เดินทาง
มาถึงสถานีสินมา เพื่อสถิตที่นี่
อย่างมีชีวิตเป็นวันครบกาล

ขอให้แฟนพันธุ์แท้รถไฟ
และแฟนพันธุ์แท้หนังอดีต
ป็นนบน.... ถึงก็ช่าง ไม่ถึงก็ช่าง....

พิศมัย ศิลปิน แห่งชาติ

หลังจากที่ พิศมัย วิไลศักดิ์ ได้รับเกียรติจากหอภาพยนตร์ว่า
เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2551 ให้เป็นดาวดวงที่ 12 บนลานดารา ถึงวันนี้
พิศมัยประสบความสำเร็จในชีวิตนักแสดงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้รับยกย่อง
ให้เป็น ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์และละคร
โทรทัศน์-นักแสดง) ประจำปี 2553

พิศมัย วิไลศักดิ์ ชื่อเล่นว่า มี เกิดที่กรุงเทพมหานคร จบจาก
โรงเรียนนาฏศิลป์ของกรมศิลปากร เป็นผู้มีความสามารถในการรำดูฉุยฉาย
พราหมณ์ได้อย่างงดงาม เดิมทีเกือบได้แสดงภาพยนตร์ของกรรมรส
ภาพยนตร์ โดย เทียร์ กรรมรส ติดต่อบทบาทให้เป็นนางเอกแต่เพราะ
มีเหตุขัดข้องเรื่องฟิล์มถ่ายภาพยนตร์ จึงไม่ได้สร้าง ต่อมา สมูล อติพยัคฆ์
แห่งหนังสือพิมพ์ไท-รายวัน ได้แนะนำพิศมัยไปยัง อิงอรหรือศักดิ์เกษม
หุลาคม นักเขียนชื่อดังเจ้าของบทประพันธ์เรื่อง การะเกด เพื่อให้แสดง
ภาพยนตร์ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับ สุพรรณ พราหมณ์พันธุ์ ผู้สร้างภาพยนตร์
ของสหภาพวิไทยภาพยนตร์ ซึ่งขณะนั้นได้ปั้นพระเอกหน้าใหม่ ลือชัย
นฤนาท ให้โด่งดังมาแล้วจากเรื่อง เล็บครุฑ (2500) เกิดอยากจะเปลี่ยน
แนวมาสร้างภาพยนตร์ชีวิตรัก เสรี สะเทือนใจและสนใจในเรื่อง
การะเกด ของอิงอร พอดี ซึ่งก่อนหน้านั้น การะเกดเคยแสดง
เป็นละครทางไทยทีวี ช่อง 4 มาแล้วและกำลังเป็นที่นิยม
อิงอรจึงแนะนำให้เลือกพิศมัยมาเป็นนางเอกของเรื่อง
ซึ่งสุพรรณก็ตัดสินใจตามนั้น โดยให้ พิศมัย แสดงคู่กับ
ลือชัย นฤนาท มีการใช้คำโฆษณาภาพยนตร์ว่า พิศมัย
นางเอกนาฏศิลป์สาวลูกกำพร้า ออกฉายเมื่อวันที่ 5
ธันวาคม 2501 ที่โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง โดย
แต่ละรอบจะมีพิศมัยรำดูฉุยฉายพราหมณ์ให้ชมก่อน
การฉายภาพยนตร์ ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างดีจาก
แฟนภาพยนตร์

จากวันนั้น พิศมัยก็เป็นนางเอกในสังกัดของสหนาวิไทยเรื่อยมา เช่นเรื่อง สองฝั่งฟ้า (2503 ชนะ) ตรชนีนาง (2504 แสน) ยอดรัก (2505 ขวัญชัย) เสือนำ (2506 ชนะ) ละอองดาว (2507 สมบัติ) เล็บอินทรีย์ (2507 สมบัติ) เกียรติศักดิ์ทหารเสือ (2508 โซยา-สมบัติ) ครุฑเพชร (2508 มิตร์) ตึกบางระจัน (2509 สมบัติ) ประกาศิตจากซูเหลียง (2511 สมบัติ) นางฟ้าชาตรี (2515 โซยา) ส้มตำ (2516 สมบัติ) ตะบันไฟ ตะไลเพลิง (2518 เม้าพันธุ์) เก้ายอด (2520 เม้าพันธุ์) เล็บครุฑ 78 (2525 กรุง-เม้าพันธุ์)

พิศมัย ผ่านการแสดงเป็นนางเอกคู่กับพระเอกหลายคน ไม่ว่าจะเป็น ลือชัย นฤนาท มิตร์ ชัยบัญชา โซยา สุริยัน สมบัติ เมทะนี ยอดชาย เมฆสุวรรณ กรุง ศรีวิไล สรพงศ์ ชาตรี ฯลฯ แต่ในจำนวนนี้ สมบัติ เมทะนี เป็นพระเอกที่แสดงคู่กันมากที่สุด ถึงแม้ว่า พิศมัยจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่พิถีพิถันในการเลือกบทเลือกเรื่องที่จะแสดง แต่กระนั้นก็ยังมิลังงานภาพยนตร์เป็นร้อยๆ เรื่อง ที่สำคัญ เช่นเรื่อง จำเลยรัก (2506 มิตร์) ชายชาตรี (2507 มิตร์) ลูกทาส (2507 โซยา) ดวงตาสวรรค์ (2507 สมบัติ) นางสาวโพระตก (2508 มิตร์) ชุมทางเขาชุมทอง (2508 มิตร์) อินทรีมหาภาพ (2508 มิตร์-โซยา) ธนูทอง (2508 โซยา) ดาวพระศุกร์ (2508 มิตร์) สาวเครือฟ้า (2508 มิตร์) ไน้หว่า (2509 สมบัติ) ไน้มางเมฆ (2509 สมบัติ) ผู้ชนะสิบทิศ (2509 โซยา) จ้าวอินทรี (2511 มิตร์) แม่ย่านาง (2513 มิตร์) คำของคน (2514 โซยา) หนึ่งนุช (2514 สมบัติ) ราชนิบัติ (2514 โซยา) เจ้าพระยาที่รัก (2514 พนม-จึงเอียง) นี้นแหละรัก (2515 โซยา) รักต้องห้าม (2515 สมบัติ) อเวจีสีชมพู (2515 ครรชิต) สวนสน (2515 ยอดชาย) กระสือสาว (2516 สมบัติ) แร้งรัก (2516 ยอดชาย) ชูชก กันหาขาลี (2516 สมบัติ) แม่สาย (2518 ยอดชาย) คุณครูคนใหม่ (2518 สมบัติ) ระห่ำลำหัก (2518 ไพโรจน์) ไร้เสน่หา (2522 สรพงศ์) ฯลฯ และเมื่อพ้นยุคการเป็นนางเอก พิศมัยก็ยังรับแสดงภาพยนตร์ในบทสมทบตลอดมา และปัจจุบันก็ยังมิลังงานแสดงละครโทรทัศน์ปรากฏอยู่ให้เห็นมากมาย

พิศมัย ได้รับพระราชทานรางวัลตุ๊กตาทอง คารานำหญิงยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง ดวงตาสวรรค์ ในปี 2507 รางวัลดาราทองพระราชทาน ในปี 2510 รางวัลสุพรรณหงส์ทองคำ คารานำหญิงยอดเยี่ยม จากเรื่อง ไร้เสน่หา ปี 2522 รางวัลตุ๊กตาทอง คารายอดเยี่ยมจากเรื่อง เงิน เงิน เงิน ในปี 2526 และจากเรื่อง กำแพง ในปี 2542 ฯลฯ

รถหนังขายยา

เมื่อภาพยนตร์ออกจากโรงฉายไปแล้ว ก็จะผ่านไปยังหนังกลางแปลง หนังขายยา ถ้าเป็นหนังกลางแปลงที่มีการเก็บสตางค์คนดู ก็จะเรียกว่า หนังเร่หรือหนังปัดวิก จะมีการกินอาณาเขตเหมือนเป็นโรงภาพยนตร์ แต่เป็นโรงกลางแจ้ง ส่วนหนังกลางแปลงที่ฉายให้ดูฟรีๆ ก็จะต้องมีเจ้าภาพว่าจ้างให้ไปฉาย เช่น ในงานศพ งานบวช งานศาลเจ้าหรืองานบุญตามประเพณีต่างๆ

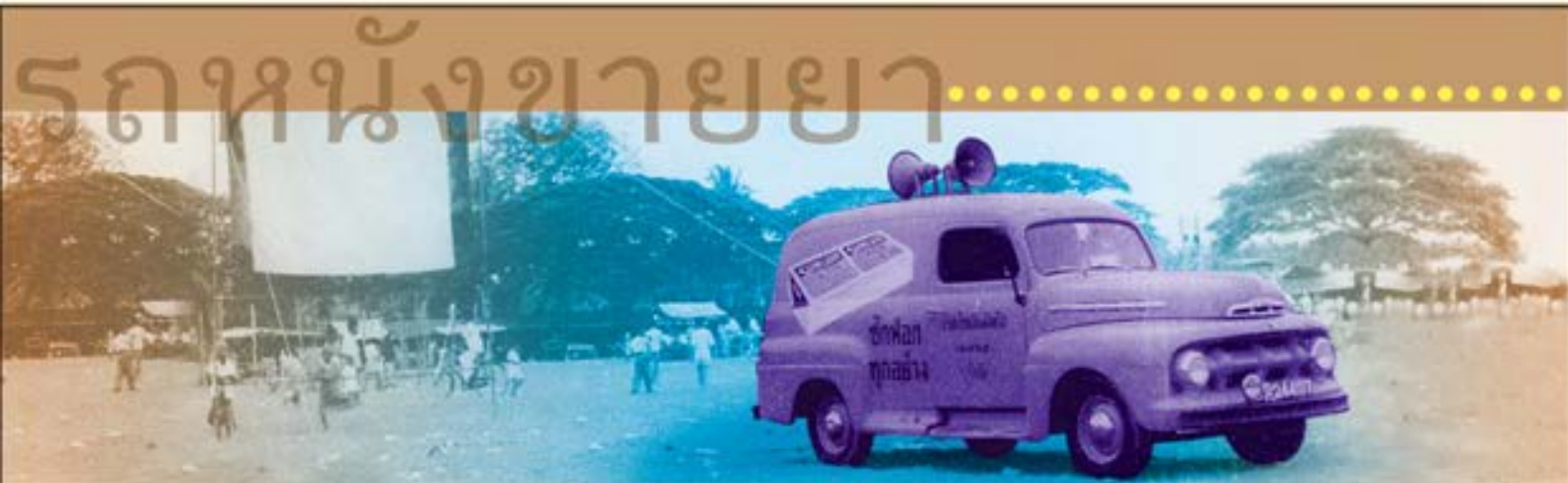
ส่วนหนังขายยานั้นก็จะฉายให้ดูฟรีเหมือนกัน แต่จะมีการหยุดฉายเพื่อขายยาเอาสตางค์เป็นระยะ หนังขายยาก็จะออกไปฉายตามแถบชนเมืองหรือที่ไกลๆ ในชนบท นานๆ จึงจะเห็นหนังขายยาปักจอยฉายกันในตัวเมืองสักครั้ง การไปฉายหนังขายยาโดยส่วนใหญ่ผู้มักจะใช้รถยนต์เป็นพาหนะ แต่ก็ยังมีบางแห่งที่ใช้เรือหรือเกวียน ถ้าเป็นรถยนต์ก็จะมีรถคันโตๆ ใช้สีน้ำตาลของตัวเอง เขียนหรือวาดติดกับตัวรถเสมอ แบบว่าพอวิ่งผ่านไปไหน คนก็จะเห็นโฆษณาสินค้าบนตัวรถทันที ส่วนบนของหลังคารถก็มักจะมียี่ห้อกระจายเสียง ซึ่งถ้าเป็นยุคเก่า ก็จะเป็นลำโพงฮอร์น ซึ่งอย่างน้อยก็ต้องมี 2 ตัวขึ้นไป ในตัวรถก็จะมีการตั้งเครื่องฉาย เครื่องขยายเสียงไว้ ส่วนจอหนังอาจจะเป็นจอผ้าหรือจอพลาสติกสีขาว ขอบจอก็นิยมใช้สีน้ำเงินเข้ม แล้วมีการเขียนชื่อบริษัทขายยาบ้าง ชื่อสินค้าไว้ด้วย

ลีลาและวิธีการนำเสนอของหนังขายยาแต่ละบริษัทจะแตกต่างกันไป การออกหน่วยฉายหนังแค่ 2 คนก็ทำงานได้แล้ว โดยคนหนึ่งอาจเป็นทั้งคนขับรถ คนพากย์หนังหรือโฆษก อีกคนหนึ่งเป็นคนฉายหนังและช่วยขายยา

การจะออกไปขายยาในท้องที่ใดนั้น ก็จะต้องสุมหรือถามจากคนละแวกนั้นก่อนว่า ก่อนหน้านั้นสักเดือนหรือครึ่งเดือน มีใครเคยมาฉายหนังขายยาก่อนหรือไม่ หากได้คำตอบดี จึงจะเหมาะจะเห็น ว่า ฉายแล้วไม่ขาดทุนแน่ๆ ก็เริ่มกระบวนการเตรียมฉายหนังขายยาเลย อย่างแรกก็ต้องถามให้ไต่ความจากคนในพื้นที่ก่อนว่า บริเวณใดที่เคยมีการฉายหนังขายยามาก่อน ก็จะเลือกฉายกันที่ตรงนั้นเพราะง่ายต่อการโฆษณา จากนั้นก็ขออนุญาตเจ้าของที่ดิน ซึ่งส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยจะมีปัญหาอะไรเพราะสมัยนั้น ใครๆ ก็อยากดูหนัง บางแห่งก็ให้ฉายฟรีๆ โดยไม่เก็บค่าเช่าหรือถ่านกับ ก็ไม่ค่อยแพง บางครั้งก็ 10-50 บาทเท่านั้น จากนั้นก็ไปบอกผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันหรือตำรวจท้องที่เพื่อขออนุญาตกระจายเสียง ซึ่งก็ไม่ค่อยมีปัญหาเช่นกัน

เมื่อติดต่อทุกอย่างลงตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องให้เสร็จก่อนเที่ยงวันถึงจะดีเพราะจะได้มีเวลาออกรถวิ่งรอบหมู่บ้านเพื่อโฆษณาให้คนดูทราบล่วงหน้าแต่เนิ่นๆ จะได้มีเวลาเตรียมเนื้อเตรียมตัว พ่อค้าแม่ขายก็จะได้จัดเตรียมขนม นมเนยมาขาย หน่อๆ สาวๆ ก็จะได้รับนัดแนะ หาเสื้อผ้าสวยๆ เอามาสวมตัวกันเวลาไปดูหนัง ถ้าเป็นชาวไร่ชาวนาหรือเด็กเลี้ยงควาย คนเลี้ยงเป็ด ก็จะได้เร่งทำงานให้เสร็จเร็วๆ รีบอาบน้ำให้ควายแต่หัววัน เอาเปิดเข้าเล้าแต่เนิ่นๆ เพราะการจะมีหนังขายยาเข้ามาฉายในหมู่บ้านสักครั้งหนึ่งนั้น ไม่ใช่จะมีให้เห็นบ่อยๆ อาจเป็นเดือนๆ หรือบางทีก็ถึงครึ่งปีจึงจะมีมาสักครั้ง ไ้ครั้งนั้นจะเข้าไปดูในตัวเมืองก็อยู่ไกล ค่ารถค่ารถก็แพง แถมรถยังออกเป็นเวลาอีกด้วย บางหมู่บ้านจะมีรถวิ่งเข้าตัวเมืองเพียงรอบเดียว จะหาโอกาสไปดูหนังตามโรงที่เริ่มฉายตอนบ่ายๆ ก็ยาก ฉะนั้น พอมีหนังขายยามาฉาย จึงเป็นอะไรที่ตื่นเต้นอย่างยิ่งสำหรับคนในชนบท

ขณะที่รถหนังขายยาเปิดเพลงวิ่งโฆษณาไปตามถนนหรือท้องทุ่ง ผู้ประกาศโฆษณาหรือสมัยก่อนจะเรียกว่า โฆษก ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักพากย์ด้วย เขามักก็จะพูดจาออกอ้อนให้ผู้คนไปดูหนังกันเยอะๆ เช่นว่า "...สวัสดิ์ครับ พ่อแม่ พี่น้อง คุณลุง คุณป้า คุณน้า คุณอา คุณตา คุณยาย คุณหนู คุณน้อง

ที่ได้ยินโฆษณาประชาสัมพันธ์ของเรา เราเป็นหน่วยฉายหนังขายยาจากบริษัท... ซึ่งคำคินนี้ เรามีหนังดีๆ มาให้ดูกันฟรีๆ ที่ลานวัด... ก็ที่นั่นเวลาเดิมที่เคยฉายหนังแหละครับ สำหรับคำคินนี้ เราเสนอฉายหนังฟรีๆ ที่ปู ดูเด็ด ต่อสู้กันเข้มข้น ประมาท ขี้ปอนยิ่งนัก เอ๊ย... ขี้ม้ายิ่งปอน พากย์โดยชายจริง หญิงกระเทียม (บางรายบอก ชายจริง หญิงมีหนวด) ฉะนั้น แล้ว เมื่อได้ยินเสียงโฆษณานี้ก็รีบไปแต่หัววันนะครับ ไปก่อน ก็จะได้ฟังเพลงเพราะๆ ก่อน ไปถึงที่หลัง ระวังต้องยืนดูหนังนะครับ หลังเสร็จภารกิจ การงานแล้ว ก็รีบอาบน้ำ อาบน้ำ จูบมือบุตร จูบมือหลาน ประสาหมื่อแฟน เกี้ยว แชนมือพ่อตาแม่ยาย มากันให้หมดบ้านเลยนะครับ ที่ลานวัด.... คำคินนี้มีหนังให้ดู กันฟรีๆ..."

ระหว่างทางที่รถหนังขายยาวิ่งโฆษณาไป ก็มักจะมีเด็กๆ วิ่งไล่ตามรถ คอย จับห้อยโหนรถหนังขายยากันตลอดทาง จากนั้นก็จะเฝ้ารถหนังขายยาเข้าไปจอดที่ ลานวัด พักผ่อนนิดหน่อย พอได้เวลาแสดงละครตอน ก็เริ่มกางจอหนังขึ้นจอที่ลานวัด แล้วเริ่มเปิดเครื่องเสียง เปิดเพลงเพราะๆ เพลงดังๆ ให้ฟังก่อนเพื่อเรียกคนดู... พอ คำห้อยก็เริ่มลงเครื่องฉายหนัง ลงแสงตั้งระยะฉายให้เหมาะสมกับจอ ตอนทีลง แสงนี้ ก็จะเริ่มมีคนมาดูแล้วเพราะบางครั้งหนังที่เฝ้าฉายลงแสงนั้น จะมีหนังแปลกๆ มาฉายให้ดู ซึ่งจะไม่มีการฉายจริงๆ ในคืนนั้น จากนั้นก็มีการตั้งโต๊ะไว้สำหรับวาง สินค้าที่จะขาย มีการทำโคมไฟไว้เปิดเวลาหยุดฉายเพื่อจะขายยา

เมื่อถึงเวลาฉายหนัง หนังก็จะเริ่มฉายไปก่อนเพื่อเรียกคนดูให้มาเยอะๆ ลักพักหนึ่งก็จะหยุดฉายและเปิดไฟสว่าง โฆษกหรือนักพากย์ก็จะบอกว่า "...เฮาส์ครับ หนังหยุดสละชุดหัวต่อ ขอเวลาให้กับพนักงานฉายของเราได้แก้ไขสักนิดหนึ่ง ตอนนี้ ก็มาถึงเรื่องที่กระผมเป็นห่วงพ่อแม่พี่น้องทั้งหลาย ก็จะเรื่องอะไรละครับ สุขภาพ ยังไงละ คนเรา เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดาจริงๆ แต่ว่าสมัยนี้ โลกเรามัน พัฒนาไปแล้ว พญายาเขาก็มีให้กิน มีไว้ให้รักษา อย่างยาที่กระผมจะมาแนะนำให้ พ่อแม่พี่น้องได้ให้รู้จักในคำคินนี้ก็คือ ยา..... ยังไงครับ... ยังครับ ยังไม่ขายครับ แต่ กระผมขอถามพ่อแม่พี่น้องก่อนว่า เมื่อกลางวันไปดื่มน้ำ ไปทำไร่ ไปเลี้ยงควาย ไป เลี้ยงเป็ด แล้วจู่ๆ กลับมาถึงบ้านถึงเรือน รู้สึกมันเหมือนกับ มันปวด มันเมื่อย หรือเปล่าครับ...มันแหละครับ ถ้าปวดหรือถ้าเมื่อยก็แสดงว่า ร่างกายของเราเริ่ม หย่อนยาน มันก็คล้ายๆ กับรถยนต์ที่วิ่งไปแล้ว เครื่องมันก็ร้อนมันก็รวนมันแหละครับ พ่อแม่พี่น้องอาจจะบอกว่า ไม่เป็นไร บอนพักสักแป๊บหนึ่ง เดี๋ยวมันก็หายไป ไข่ครับ กระผมไม่เถียงท่านหรอก แต่ว่า ท่านปวดเมื่อยทุกวันหรือเปล่าละ ถ้าเปล่า ก็ไม่ต้องกินยา แต่ถ้ารู้สึกว่ามันปวดเมื่อยทุกวัน แบบนี้แหละ เราก็จะต้อง ช่วยเหลือร่างกายของเราแล้วครับ เราจะต้องบำรุงรักษามันซะหน่อย ยาที่กระผม จะแนะนำนี้ ก็คือยา....." อะไรก็ว่ากันไปตามเรื่อง ลักพักก็เริ่มขายยา...ขายลักพัก ก็ฉายหนังต่ออีกนิดหน่อย แล้วก็ขายยาอีก คือ เขาจะตั้งเกณฑ์ว่า คืนนี้จะต้องขายยา ได้เงินเท่าไร จึงจะคุ้มที่เฝ้าฉายหนัง เขา ก็จะพยายามหาทางขายยาไปจนคุ้มทุน ซึ่ง ถ้าโชคดีขายได้หมดก่อน เราก็จะดูหนังกันรวดเดียวเลย

ส่วนลีลาการพากย์หนังนั้นก็แตกต่างกันไป หนังขายยาในยุคแรกๆ จะเป็นหนัง 16 มม. จะมีการพากย์สดและวางเสียงแบ็คกราวด์กันสดๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังยุคมิตร-เพชรฯ แต่ถ้าเป็น ระบบ 35 มม. แล้วจะมีเสียงในฟิล์ม เว้นแต่หนัง ต่างประเทศ ก็จะมีการตัดเสียงชาวต่างชาติและพากย์ เสียงไทยทับลงไป จนทำให้เกิดเรื่องราวของ เสน่ห์ นักพากย์ อีกตำนานหนึ่งซึ่งจะกล่าวถึงในโอกาส ต่อไป

หนังขายยานี้ จะขายยาอย่างเดียวหรือไม่ ก็ต้องบอกว่า แรกๆ ที่เรียกว่า หนังขายยา ก็เพราะ การฉายสมัยนั้นมีการฉายแล้วขายยารักษาโรค เป็นหลัก คนที่เลยเรียกติดปากตลอดมาว่า หนัง ขายยา ครั้นต่อมาเมื่อมีการนำสินค้าอื่นไปขายด้วย คนก็ยังเรียกว่า เป็นหนังขายยาเช่นเดิมอีก จนคำว่า "หนังขายยา" กลายเป็นชื่อสามัญของการฉายหนัง ประเภทนี้ไปแล้ว ก็คล้ายๆ กับคนสมัยก่อนที่รู้จัก ผงซักฟอกยี่ห้อแพ็บ ก็เลยเรียกผงซักฟอกว่า แพ็บ ครั้นต่อมาเมื่อมียี่ห้ออื่นอย่าง บรีส เป่าปูนจัน ทำออกมา ขายบ้าง แต่ก็ยังบอกให้คนไปซื้อว่า ...โอ้ใหญ่ไปซื้อ แพ็บ ยี่ห้อบรีสให้แม่หน่อยซิ....

หนังขายยาขึ้นอยู่กับความนิยมมากอย่าง ยาวนานเคียงคู่กับหนังกลางแปลง แต่มีเหตุที่ต้อง เลิกไปก่อนหนังกลางแปลงก็เพราะมีกฎหมายออก มาควบคุมการฉายหนังขายยา ซึ่งน่าจะเป็นช่วงหลัง ปี 2520 เป็นต้นมา แต่ก็ใช่ว่าจะหมดไปเลยนะครับ เพียงแต่ เวลาฉายหนัง เขาจะไม่ขายยาแล้ว แต่ เหตุผลสำคัญที่ทำให้วัฒนธรรมการดูหนังขายยา เสื่อมความนิยมลงก็คือ สื่อทางทีวีเพราะพอคนเริ่ม มีทีวีที่บ้านตัวเอง ก็ไม่ค่อยจะออกไปดูหนังขายยา หรือหนังกลางแปลงกันแล้ว ยิ่งช่วงที่มีวิดีโอเทป ก็ยิ่งแอไปใหญ่ เรียกว่า หนังกลางแปลงปิดประตู ตายเลยครับ

อย่างไรก็ตาม หนังขายยาก็นับเป็นอีกหนึ่ง ของความบันเทิงของไทยที่ทำให้ผู้คนในยุคหนึ่ง สมัยหนึ่ง ไม่เคยลืม ไม่ว่าจะเป็น หนังขายยาของ

.....รถหนังกายยา

สุ่มหอมหวานแก้ว, ยาประสะบอแรด, แป้งน้ำหอม คลีโอฟิรา, ยาถ่ายพยาธิตัวติดเอ็กซัน, ถ่ายไฟฉาย ตรา 5 แพะ เจ้านี้จะเป็รรถแลนดิโรเวอร์ แล้วสร้างเป็น รูปถ่านไฟฉายไว้ที่ท้ายรถ, ถ่านไฟฉายตราคน, ยาหม่อง ด้วยทอง, ยาหมีใจ, ยาปวดหาย, โอวัลติน ก็จะทำเป็น กระป๋องโอวัลตินใหญ่ๆ ไว้ท้ายรถ, ยากระชัณเส้นตรา เด็กโนพานทอง, เครื่องดื่มชูกำลัง ชิบด้า บีมส์, เครื่องดื่ม ชูกำลัง กระทั่งแดง... ฯลฯ

สำหรับรถหนังกายยา ซึ่งหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดแสดงไว้เป็นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ ภาพยนตร์ไทยนั้นคือ รถฉายหนังกายยาของห้าง ขายยาเพ็ญภาค ตราพระยานาค นับเป็นรถหนังกายยา ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดคันหนึ่งของประเทศไทย รถหนังกายยาคันนี้ นายเจือ เพ็ญภาคกุล เจ้าของห้างขายยา เป็นผู้คิดจัดทำขึ้น โดยซื้อรถจี๊ปยี่ห้อ "ดอดจ์" ซึ่งเป็น รถที่ดัดแปลงมาจากรถยนต์ของกองทัพอเมริกา ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่สหรัฐอเมริกาได้ออกขาย หอดตลาดหลังเลิกสงคราม แล้วมาดัดแปลงเป็นรถ สำหรับเร่ฉายหนังและขายยาต่างๆ ของห้างขายยา เพ็ญภาคมาตั้งแต่ราวปี 2492 เป็นต้นมา รถคันนี้เคย ตระเวนไปฉายหนังกายยาทั่วทุกภาคของประเทศไทย แล้ว ก่อนจะชำรุดทรุดโทรมและถูกปลดระวางไป ในช่วงปี 2520 แต่ห้างฯ ก็ยังเก็บไว้ที่สวนแห่งหนึ่ง ย่านคลอง 3 รังสิต ปทุมธานี โดยหวังว่า จะบูรณะ เป็นพิพิธภัณฑ์ของห้างฯ ในอนาคต

ต่อมาเมื่อหอภาพยนตร์แห่งชาติ กรมศิลปากร ได้สร้างพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทยขึ้นเมื่อปี 2543 จึง ได้ติดต่อขอรับบริจาครถฉายหนังกายยาคันนี้จาก บริษัทห้างขายยาเพ็ญภาค (ตราพระยานาค) จำกัด ซึ่ง คุณสุรชัย ไทยชาติ ผู้จัดการฯ ก็ยินดีบริจาค รถคันดังกล่าวให้แก่พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย

หอภาพยนตร์แห่งชาติ ได้พยายามหาช่าง ทำซ่อมและบูรณะรถคันนี้ ซึ่งชำรุดทรุดโทรมอย่างมาก ให้คืนกลับสู่สภาพใกล้เคียงและให้สามารถใช้งาน ได้ดั้งเดิม แต่ด้วยความที่ขณะนั้นไม่มีเงินงบประมาณสนับสนุนจากทางราชการ จึงทำให้การบูรณะรถหนังกายยาทำไม่สำเร็จ กระทั่งเวลาล่วงเลยยี่สิบเอ็ดปีจนถึง ปี 2547 คุณประสิทธิ์ ศิลปกิจ ผู้จัดการบริษัทอิซูฮิอุ้งฉางใต้สุพรรณจำกัด ซึ่งเคยเป็นเจ้าของนำที่หอภาพยนตร์แห่งชาติรับบุกเบิกเมื่อ 20 ปีก่อนทราบเรื่อง จึงชวนอาสาสมัครหนังกายยาคันนี้ไปดำเนินการบูรณะซ่อมแซมให้เองที่จังหวัด สุพรรณบุรี ใช้เวลาหนึ่งปีเต็มจึงทำสำเร็จพร้อมกับส่งมอบแก่หอภาพยนตร์แห่งชาติในวันที่ 21 มกราคม 2549 ที่ผ่านมา

จากนั้นเป็นต้นมา รถหนังกายยาคันนี้จึงกลับมามีชีวิตชีวาเหมือนหนึ่ง เวลาที่ผ่านมา 60 ปี ยุคที่หนังกายยากำลังรุ่งเรืองได้ย้อนอดีตกลับมาให้ผู้คน ได้รำลึกนึกถึง หลายท่านได้เห็นรถหนังกายยาตระเวนไปสาธิตการฉายหนังกายยา ไม่ว่าจะเป็รรายการทางโทรทัศน์ สถานที่สำคัญอย่างเช่น ตลาดร้อยปีสามชุก ย่านสยามสแควร์ ฯลฯ

นี่แหละครับ..

รถหนังกายยา ของดีอีกชิ้นหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย

19 มีนาคม 54 ลานดารา

พันทนา ฤทธิ์ไกร

ม.ล.สุริย์วัล สุริยาง

พันทนา ฤทธิ์ไกร หรือ กฤติยา ลาดพันทนา หนุ่มขอนแก่นที่ชอบดูหนังเป็นชีวิตจิตใจและใฝ่ฝันที่จะเล่นหนัง เข้าวงการภาพยนตร์ในบทตัวประกอบ อาศัยความสามารถเฉพาะตัวที่มีฝีมือในทางเล่นบทคิวบู๊ได้โดดเด่น สดใสบรู๊ซลิมสมเงินหลง จึงสร้างภาพลักษณ์ให้ตนเองโดดเด่นขึ้นมากกว่าตัวประกอบคนอื่น ๆ จากนั้นจึงเริ่มเดินตามฝัน พอร์มที่มักแสดงคิวบู๊ที่แสดงได้เหมือนจริง ดีไซน์ฉากบู๊ เต๋อต่อให้ดูเด็ดเผ็ดมันกว่าฉากบู๊ในหนังไทยยุคก่อน ๆ เริ่มสร้างหนังเอง แสดงเองและกำกับเอง จนมีชื่อเสียงโด่งดังและยังปั้น จา พนม เดินตามรอยอีกคน

พันทนา ปรากฏตัวในหนังบู๊ของ คมน์ อรรถเดช ในเรื่อง ไอ้ผางรพท. (2525), พยัคฆ์โยก (2526) ข้ามากับพระ (2527) ฯลฯ จากนั้นจึงเริ่มมือสร้างภาพยนตร์และแสดงภาพยนตร์เรื่อยมาในบท "พระเอกนักบู๊" ในเรื่อง เกิดมาลุย (2529) ซึ่งทำให้แฟนหนังบู๊จดจำชื่อพันทนาไม่รู้จัก พันทนาแสดงภาพยนตร์ไว้เป็นร้อยๆ เรื่อง เช่น ชิง รัง ลุย (2529) ปลุกมันขึ้นมาฆ่า (2530) เกิดมาลุย ภาค 2 (2530) เพชรลุยเพลิง (2531) คนหินจอมทรทศ (2531) เพชรมหาเดงสงคราม (2531) ลำเพลินโหด (2532) โหดตามสั่ง (2532) โหดตามคิว (2532) ปลุกมันขึ้นมาฆ่า 2 ตอน ลูกขึ้นมาลุย (2532) เสียงตาย (2532) เพชรมหาค้ำ (2533) ไอ้เพชร บขส. (2533) กองทัพเถื่อน (2533) ปลุกมันขึ้นมาฆ่า 3 ตอน จี๋เอ๋มีหัวขาด (2533) เถื่อนอัถดิบ (2533) เจาะนรกเผด็จศึก (2533) ดั่งเงาเดือด (2534) เจ้าทรงปืน (2534) ลุยทะลุฟ้า (2534) พันทน์ร้องน้องนักเลง (2534) พยัคฆ์ร้ายเซียงซุน (2534) สงครามผี (2534) ปลุกมันขึ้นมาพิทักษ์ (2534) ล้างเมืองคนดู (2535) สิงห์สยาม (2535) อสูรกาย คนไม่ใช้คน (2536) ชูตมรณะ มั่นส่เต็มพิภพ (2536) ปลัดบ้านนอก (2536) พยัคฆ์ร้ายเซียงซุน 2 (2537) คงเธอมาปล้น (2537) ปลุกมันขึ้นมาฆ่า 4 (2537) ข้ามกับปืน (2538) คนดิบเหล็กน้ำทิพย์ (2539) คนลูกทุ่ง (2539) เซียงซุน 3 พยัคฆ์ร้ายครกแตก (2540) ปูตาคาถาถล่มคน (2540) ฯลฯ

ม.ล.สุริยวัณ สุริยง ชื่อเล่นว่า ปุ้ม เป็นทายาทสาวของ ม.ร.ว. ฐิติสาร สุริยง และ นางอัมพร ประทีปเสน ซึ่งเป็นอดีตผู้สร้างและผู้กำกับภาพยนตร์ ส่วนมารดาเป็นนักร้องเก่าแก่ของวงการ ม.ล.สุริยวัณ เริ่มเข้าวงการภาพยนตร์เมื่อปี 2525 ด้วยการแสดงเป็นนางเอกนักบู๊โลดโผนในเรื่อง เพชรตัดหยก (2525 สรพงศ์-ฉีเส้าเฉียน-นันทิดา) ซึ่งสร้างโดย สมณ์ อรรถเดช ผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดังและเพียงเรื่องเดียว ม.ล.สุริยวัณ ก็คว้ารางวัลสุกดาเงินดาวรุ่งฝ่ายหญิงมาครอง ต่อมาได้รับฉายาว่าเป็น นางเอกนักบู๊

ผลงานภาพยนตร์ที่โดดเด่น เช่น ลูกสาวนักเลง (2525 ทุน) เหลิงภูหลวง (2525 สรพงศ์-ทุน) ไอ้ผาง ร.ฟ.ท. (2525 สรพงศ์) ริงมาเดียด (2525 สรพงศ์-สมบัติ-พองเจตน์) 7 พระกาฬ (2526 ทุน-สมบัติ) เท่แดง (2526 สรพงศ์) สาวแดดเดียว (2526 สรพงศ์) ความหาโหด (2526 สรพงศ์) พยัคฆ์โยก (2526 สรพงศ์-ฉีเส้าเฉียน-เดวิดเจียง) ยอดพยัคฆ์นักเพลง (2526 สรพงศ์) เจ้าสาวนักเลง (2526 ทุน) แหกนรกเวียตนาม (2526 สรพงศ์) ลูกสาวเจ้าพ่อ (2526 ทุน) ไอ้ ป.4 ไม่มีเส้น (2526 สรพงศ์) สิงห์ด่านเกวียน (2526 สรพงศ์) สิงห์รอบรรทุก 2 (2527 สรพงศ์) ยันต์สู้ปืน (2527 สรพงศ์) หน่วย 123 (2527 สรพงศ์), คาคะเชือก (2527 สรพงศ์) เหล็กเพชร (2527 สรพงศ์) แดนป่าแตก (2527 ทุน) ทับทิมโทน (2528 บินท์) มือปืนคาราบาว (2528 ทรงพล) คนดีที่บ้านด่าน (2528 บินท์) ปลัดเพชร บ่อพลอย (2528 บินท์-สมบัติ) มือปราบมหากาฬ (2529 สรพงศ์) สิงห์ต้องสู้ (2529 สรพงศ์) จิ้ง รัง ลุย (2529 รณ-พันนา) ปลุกมันขึ้นมาฆ่า (2530 พันนา) สู้กับผีหมีไม่ได้ (2531 ชนา) นักรบคำ (2531 สรพงศ์-รณ) คนหินจอมทรหด (2531 รณ-พันนา) โหดตามคิว (2532 เล็ก-พันนา) เกื่อนอัดดับ (2533 พันนา) กองทัพเกื่อน (2533 พันนา) เกิดมาลุย 3 อัดเต็มพิภพ (2533 พันนา) ตั้งเกเดียด (2534 พันนา) เพชฌฆาตคำ 2 ตอน ลำสาวพันคู่ (2535 พันนา) ฯลฯ

วันเสาร์ที่ 19 มีนาคม 2554 เวลาบ่าย 2 โมงถึง 5 โมงเย็น 2 พระเอก-นางเอกนักบู๊จะมาร่วมสร้างประวัติศาสตร์ประทับรอยพิมพ์มือ-พิมพ์เท้า บนลานดารา

9 เมษายน 54 ลานดารา

ต้น วงศกร-กบ อนุสรณ์

กับตำนาน

“วันวาน..สู่สยามสแควร์”

กลางปี 2526 มีหนังอยู่เรื่องหนึ่งที่ทำให้เกิดกระแสหนังวัยรุ่นขึ้นมา... เมื่อถึงวันนี้ ก็ต้องบอกว่า หนังเรื่องนี้กลายเป็น “ตำนาน” ไปแล้ว หนังเรื่องนี้ก็คือ “วันวานยังหวานอยู่” ซึ่งกำกับการแสดงโดย ศุภักษร เจ้าเดิมผู้ผันตัวกับหนังรักนักศึกษา นอกจากหนังจะใช้นางเอกวัยรุ่นหน้าหวานๆ เชี่ยวแสงอย่าง นิด อรพรรณ พานทอง แสดงนำแล้ว ก็ยังมีการนำนักแสดงหน้าตาดีจากวงดนตรีแม่คินทอช ซึ่งกำลังโด่งดังพร้อมด้วยเพลงไพเราะเข้าไปผสมผสานอยู่ในภาพยนตร์ จึงทำให้หนังโด่งดังเกินคาด กลายเป็นกระแสไปจนต้องมีการสร้างภาคต่อ “วันนี้ยังมีเธอ” ตามมาอีกเรื่องหนึ่ง

วันเสาร์ที่ 9 เมษายน 2554 นี้ หอภาพยนตร์ฯ ย้อนตำนาน “วันวานยังหวานอยู่” บนลานดารา โดยเชิญ ต้น วงศกร รัชมิทัต หรือ ต้น แม่คินทอช หนึ่งในพระเอกวันวานยังหวานอยู่ วันนี้ยังมีเธอ สยามสแควร์ มาร่วมสร้างประวัติศาสตร์ประทับใจรอยพิมพ์มือ-พิมพ์เท้า พร้อมกับ กบ อนุสรณ์ จันทรังษี นางเอกวัยรุ่นอีกคนที่ซังวงการมาโล่ๆ กันในปี 2527

กบ อนุสรณ์ เข้าวงการเปิดตัวแสดงภาพยนตร์ซึ่งศุภักษรเป็นผู้กำกับการแสดงในเรื่อง หุตุหัวใจไว้ที่รัก (2527 ปริชา ชนะภัย) และมีชื่อเสียงโด่งดังยิ่งขึ้นจากเรื่อง สยามสแควร์ (2527) ที่แสดงคู่กับ ต้น วงศกร และวงแม่คินทอช จากนั้น กบ อนุสรณ์ ก็มีผลงานภาพยนตร์ เช่น เคาท์ดาวน์ (2528 สมประสงค์), กว่าเจ็ดวันนั้น (2528 พลวัฒน์), สามล้อ ซี.๕ (2528), เพื่อน (2529 เรวัติ), ลุยร่ำมรณะ (2529 บิลท์-เอกพันธ์), สองโหลยี่สิบห้า (2529 พลวัฒน์), มีหมีหลุม (2534) สมปรารถนา (2537 ต.ญ.ศิริวรรณ), แฟนฉัน (2546)

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

กิจกรรมเดือนมกราคม 2554

วันเด็กแห่งชาติ

เมื่อวันเสาร์ที่ 8 มกราคม 2554 หอภาพยนตร์ฯ จัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ 2 แห่งคือ ที่โรงภาพยนตร์ศรีศาลายาให้เด็กๆ ได้เที่ยวเล่น ได้ศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์หนังไทย ทั้งเด็กและผู้ปกครองต่างตื่นเต้นกับ “ลานดารา” ที่ต้องเดินอ่านดูว่า ใครเป็นเจ้าของรอยพิมพ์มือเหล่านั้น ไม่แพ้กับในพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทยที่เด็กๆ ต่างตื่นตาไปกับเรื่องราวประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน แถมยังมีของให้เล่นอีกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรถหนักรถขยับ ตัวกระดืบ หนังสักรโปรง หรือจะเป็นการฉายหนังจอผ้าเช็ดหน้า ปิดท้ายด้วยการเล่นเกมส่ตอบปัญหาชิงรางวัลส่วนอีกแห่งหนึ่งคือ ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร สนามหลวง โดยนำภาพยนตร์สารคดีกำเนิดวันเด็กแห่งชาติ และหนังเด็กไทยในอดีตฉายให้ชม ณ ห้องดำรงราชานุภาพ ฟรีตลอดทั้งวัน ส่วนด้านนอก มีสาธิตการฉายหนังกลางแปลงจอเล็ก จากเครื่องฉายหนังขนาด 35 มม. และ 16 มม. เพื่อให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมการดูหนังเมื่อ 30-40 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังมีการตอบปัญหาชิงรางวัลของที่ระลึกจากหอภาพยนตร์ฯ อีกด้วย

วันเกิดเพชร

เมื่อค่ำวันที่ 19 มกราคม 2554 นายโคม สุขวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ฯ และคณะได้ไปร่วมอวยพรวันเกิดคล้ายวันเกิดของ เพชร เขาวราชบุรี นางเอกชื่อดังในอดีต ซึ่งปีอายุ 68 ปี ณ บ้านพักในซอยโรงพยาบาลแพทย์ปัญญา ถนนรามคำแหง โดยในงานมีเพื่อนนักแสดงร่วมรุ่นเดียวกับเพชร นักแสดงรุ่นน้องและกลุ่มแฟนเพลงของ ชรินทร์ นันทนาคร มาร่วมอวยพรกันอย่างคับคั่ง

RS มอบพิลัม

เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554 บริษัท อาร์.เอส. โปรโมชัน จำกัด มอบพิลัมภาพยนตร์ไทย รูปภาพแผ่นสไลด์ ของที่ระลึกและอุปกรณ์ประกอบฉากจากภาพยนตร์ไทย ให้แก่หอภาพยนตร์ฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจต่อไป

กอล์ฟ อัครา อมาตยกุล คนที่ 105 บนลานดารา

บ่าย 2 โมง วันเสาร์ที่ 15 มกราคม 2554 กิจกรรมลานดารา ครั้งแรกของปีนี้ก็เริ่มขึ้น แฟนคลับดาราและหอภาพยนตร์ฯ ต่างตื่นเต้นที่ได้พบและสัมผัสกับตัวจริง เสียงจริง ของ พระเอกหนุ่ม กอล์ฟ อัครา อมาตยกุล ซึ่งเดินทางมาพร้อมกับคุณแม่ที่ใครๆ ก็นึกว่าเป็นพี่สาว เมื่อมาถึงสื่อมวลชนที่มาเฝ้าตั้งแต่เที่ยงวัน ก็รุมล้อมสัมภาษณ์ กอล์ฟถึงความรู้สึกกับงานประวัติศาสตร์แบบนี้ ก่อนที่จะเปิดโอกาสให้กอล์ฟเข้าไปถ่ายหนังที่โรงถ่ายแบล็ค มารีอา ที่สร้างไว้ให้คนสำคัญร่วมแสดง จากนั้นนายโคม สุขวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ฯ ก็นำกอล์ฟ คุณแม่และแขกผู้มีเกียรติพร้อมด้วยสื่อมวลชนเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ก่อนที่จะออกมาประทับรอยพิมพ์มือ-พิมพ์เท้า ณ ลานดารา ท่ามกลางความยินดีของแฟนๆ ที่มาร่วมงานกันอย่างคับคั่ง จากนั้นก็ถึงรายการชมภาพยนตร์ ตอนรับดารา ซึ่งเป็นการนำผลงานภาพยนตร์ที่กอล์ฟ แสดงไว้มาตัดต่อฉายให้ชม ปิดท้ายด้วยรายการสนทนาเปิดใจกับกอล์ฟและถ่ายรูป ขอลายเซ็นไว้เป็นที่ระลึก

แอ๊ด คลาดทูล

เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2554 แอ๊ด คลาดทูล นักเขียนชื่อดังในวงการนิตยสารบันเทิงของไทย มอบหนังสือดารานักแสดงในอดีต และต้นฉบับภาพถ่ายดารานักแสดงเป็นจำนวนมาก ให้แก่หอภาพยนตร์ฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจต่อไป

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เปิดเทศกาลภาพยนตร์สารคดีนานาชาติ ศาลายา ครั้งที่ 1

เมื่อวันที่ 13-23 มกราคม 2554 หอภาพยนตร์ฯ จัดเทศกาลภาพยนตร์สารคดีนานาชาติ ศาลายา ครั้งที่ 1 ขึ้น ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา โดยคัดเลือกภาพยนตร์สารคดีจากหลากหลายประเทศเช่น ไทย ญี่ปุ่น อิหร่าน เกาหลี แคนาดา จีน อินเดีย มองโกเลีย ฯลฯ มาฉายให้ชมฟรีกันอย่างเต็มอิ่ม โดยมีประธานคณะกรรมการบริหารหอภาพยนตร์ฯ ทำพิธีเปิดเทศกาลภาพยนตร์สารคดีนานาชาติ ในช่วงเย็นวันที่ 13 มกราคม 2554 นอกจากนี้ ในวันที่ 14 มกราคม ยังมีการแสดงคอนเสิร์ตวงดนตรีไทย-มุสลิม Baby Arabia ณ ลานสรรพาสตรา

TK park ก้าวสู่ปีที่ 7

เมื่อปลายวันที่ 21 มกราคม 2554 กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ หอภาพยนตร์ฯ ร่วมแสดงความยินดีกับการเข้าสู่ปีที่ 7 ของอุทยานการเรียนรู้ TK park ณ ชั้น 8 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ โดยในวันดังกล่าวมีพิธีเปิดงาน 6th Anniversary TK park Learning Society, Ready to Continue ร่วมขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่สังคมไทย ประกอบด้วยงานนิทรรศการและสื่อสร้างสรรค์ การเสวนา การแสดงจากเยาวชนและภาคีเครือข่ายและการมอบรางวัลแฟนพันธุ์แท้ TK park นอกจากนี้ ยังมีโครงการจัดฉายภาพยนตร์ร่วมกับหอภาพยนตร์ฯ อีกทุกเดือนด้วย

DOJO เก็บป้ายเก่า "หอภาพยนตร์แห่งชาติ"

เมื่อวันที่ 10-12 มกราคม 2554 กลุ่มนักสร้างหนังสือสารคดีชาวไทยและชาวต่างประเทศ เข้าอบรม เรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือสารคดี ที่หอภาพยนตร์ฯ โดยก่อนเข้าหลักสูตรนั้น ได้เข้าเยี่ยมชมกิจการและการทำงานต่างๆ ของหอภาพยนตร์ฯ กระทั่งวันสุดท้ายของการอบรม จึงได้ร่วมกันทำป้ายเพื่อประโยชน์ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดสถานที่ แต่ที่โดนใจผู้เข้าอบรมมากที่สุดคือ การได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บป้าย "หอภาพยนตร์แห่งชาติ" ที่ปักอยู่ริมรั้วด้านนอกคังแต่ย้ายที่ทำการหอภาพยนตร์ฯ มาจากถนนเจ้าฟ้า แล้วส่งมอบป้ายนี้ให้กับพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย โดยป้ายดังกล่าวนี้ทำขึ้นตั้งแต่ปี 2527 ปัจจุบันไม่ใช้แล้วเนื่องจากการเปลี่ยนเป็นองค์การมหาชน

นักเรียน นักศึกษาเยี่ยมชม

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2554 คณะครูอาจารย์ นักเรียนโรงเรียนศุภณัฐศึกษา ได้เข้าเยี่ยมชมหอภาพยนตร์ฯ โดยโรงภาพยนตร์ศรีศาลายาได้ฉายภาพยนตร์สำคัญในอดีตให้ผู้เข้าเยี่ยมชมได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของภาพยนตร์ งานเบื้องหลังการสร้างภาพยนตร์ หลังจากนั้นจึงได้เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ชมข้าวของเครื่องใช้ เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบฉากจากภาพยนตร์เรื่องต่างๆ

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

กิจกรรมเดือนกุมภาพันธ์ 2554

โรงเรียนเทพสถิต

เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554 นักเรียนชั้น ม.5 โรงเรียนเทพสถิต ถนนรามคำแหง ซึ่งเรียนวิชาวรรณกรรมไทยในสื่อภาพยนตร์ ได้เข้าชมภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงภาพยนตร์ไทยในอดีตที่สร้างจากวรรณกรรมต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์นอกห้องเรียนผ่านสื่อภาพยนตร์ตามหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนซึ่งจัดมาเป็นที่ 7 แล้ว

มหาวิทยาลัยอนุบุรี

เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2554 นักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยอนุบุรี จัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ ในหัวข้อ ตามรอยศิลปวัฒนธรรมไทย ณ หอภาพยนตร์ฯ ในการนี้ ได้เข้าชมภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา โดยฉายภาพยนตร์ที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมหลากหลายเรื่องให้ชม จากนั้นจึงเข้าชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย

ราชชมงคลกรุงเทพ

เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพและภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้เข้าชมภาพยนตร์เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาของหอภาพยนตร์ฯ ห้องสมุดโสทรทัศนสถาน เชิด ทรงศรี พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ตลอดจนโรงภาพยนตร์ศรีศาลายา เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน

ราชชมงคลพระนคร

เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2554 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้เข้าชมภาพยนตร์เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาของหอภาพยนตร์ฯ ห้องสมุดโสทรทัศนสถาน เชิด ทรงศรี เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการนำเสนออาจารย์ในชั้นเรียนต่อไป

ประชุมครู "โรงหนังโรงเรียน"

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 หอภาพยนตร์ฯ เปิดตัวโครงการ "โรงหนังโรงเรียน" โดยเชิญครูอาจารย์โรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดนครปฐม มาร่วมประชุมเพื่อรับฟังแนวนโยบายการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ปิดท้ายด้วยการฉายตัวอย่างภาพยนตร์บางส่วนของโครงการกิจกรรมดังกล่าวให้ชม

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

ทุน-มนัสชนก คนที่ 106-107

เมื่อวันเสาร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2554 เวลาบ่าย 2 โมง ทุน หิรัญทรัพย์ พระเอกจากหนังเรื่อง แก้ว ปี 2523 และมนัสชนก ส่งศรีสุข นางเอกจากเรื่อง แกร็ก ปี 2521 เดินทางมาร่วมกิจกรรมลานดาราร อีกหนึ่งของประวัติ-

ศาสตร์หนังไทย ท่ามกลางแฟนภาพยนตร์ให้การต้อนรับกันอย่างคับคั่ง

ทุน หิรัญทรัพย์ พระเอกลูกครึ่งหนุ่มนักเรียนนอก ขณะเปิดบริษัททำโฆษณาก็ถูก เบ๊ยก โพสต์เตอร์ ผู้กำกับชื่อดังดึงมาเป็นพระเอกหนังเรื่อง แก้ว (2523) คู่กับ ลินดา คำจัญเจิญ จึงเป็นที่รู้จักและต่อมามีชื่อเสียงในบทลูกทะเล้น ร่าเริง โดยเฉพาะมี เบนวรัตน์ ยุทธพันธ์ หรือ จารุณี สุขสวัสดิ์ มาแสดงประกบ สร้างความประทับใจให้กับแฟนภาพยนตร์ในยุคนั้นเป็นอย่างมาก ทุนมีผลงานภาพยนตร์อีกเป็นร้อย ๆ เรื่องเช่น ภาคี (2523) โชลกเขย (2524) เซลยศักดิ์ (2524) ลูกสาวกำนัน (2524) แก้วดาตี (2524) คุณปู่ซ่า (2524) อาจารย์ไทย (2524) เกียรติศักดิ์ทหารเสือ (2526) ผ่าโลกบันเทิง (2527) ฯลฯ มนัสชนก เริ่มถ่ายแบบตั้งแต่ยังเรียนอยู่ที่กรุงเทพฯ การบัญชี ถูกทาบทามจาก ไมค์ โพธิ์น่าน หนุ่มนักโฆษณาขณะทำงานเป็นประชาสัมพันธ์ธนาคารเอเชีย ให้เป็นนางเอกหนังเรื่อง แกร็ก (2521) คู่กับ ไพโรจน์ สัจจวิสูตร พระเอกชื่อดังในขณะนั้น...เพียงเรื่องเดียวที่ถูกพูดถึงอย่างกว้างขวาง แม้จะอยู่ในวงการภาพยนตร์ไม่นาน แต่ชื่อของ “มนัสชนก” ก็เป็นที่จดจำของแฟนภาพยนตร์ในยุคนั้น ภาพยนตร์ที่แสดงไว้ เช่น เหลิงตะวันอันตราย (2522) พ้อจำ (2523) ชิงแดง (2524) 5 คม (2524)

ย้ายหัวรถจักร

เมื่อเย็นวันศุกร์ที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) เดินทางไปขนย้ายหัวรถจักรไอน้ำ C56 ของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในสมัยสงครามโลก ซึ่งจัดแสดงอยู่ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษ (ท้องฟ้าจำลอง) หลายปีแล้ว ต่อมาท้องฟ้าจำลองได้บริจาคแก่หอภาพยนตร์ฯ เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดนิทรรศการถาวร “กองภาพยนตร์เผยแผ่ข่าวกรรมรถไฟหลวง” ณ หอภาพยนตร์ฯ ศาลายา ต่อไป

การดำเนินการขนย้ายเริ่มตั้งแต่เวลาประมาณหกโมงเย็น โดยใช้รถเทรลเลอร์บรรทุกหัวรถจักรคันดังกล่าวออกจากท้องฟ้าจำลองเวลาประมาณสิบโมงเช้าของวันเสาร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงหอภาพยนตร์ฯ ในบ่ายวันเดียวกัน

อุดม อุดมโรจน์...โปรดทราบคิดถึงมาก

อุดม อุดมโรจน์ เกิดเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2496 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอานวยศิลป์ และปริญญาตรีจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อุดมเริ่มเข้าสู่วงการภาพยนตร์จากการเป็นผู้กำกับศิลป์ให้แกภาพยนตร์เรื่อง เทพธิดาโรงงาน ของยุทธนา มุกดาสนิท และมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้กำกับชั้นนำหลายคน อาทิ เบ๊ยก โปสเตอร์, เพ็ญพล เชยอรุณ และรุจน์ รณภพ

ผลงานชิ้นแรกของอุดมในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์คือ “โปรดทราบ...คิดถึงมาก” (2529) หนึ่งไม่ประสบความสำเร็จด้านรายได้ แต่ด้วยตัวหนังที่มีเนื้อหาสาระพอสมควรรวมทั้งมีลักษณะเฉพาะตัวบางอย่าง อุดมจึงเป็นที่คาดหวังของแฟนหนังในผลงานเรื่องต่อไป

พ.ศ.2533 อุดมกลับมาพร้อมกับผลงานภาพยนตร์เรื่อง “ปุกปุย” ซึ่งถือว่าเป็นการทวนกระแสของวงการภาพยนตร์ในยุคนั้นทีเดียว เพราะท่ามกลางภาพยนตร์ไทยที่ออกฉายในช่วงเวลานั้น ซึ่งอุดมไปด้วยหนังบู๊และหนังฉ้อเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือหนังโป๊ ซึ่งกว่า “ปุกปุย” จะหาโรงฉายได้ก็กินเวลานานพอสมควร

เพราะในยุคนั้นมีหนังไทยไม่มากนักที่มีเด็กเป็นตัวละครหลัก หรือเป็นหนังที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กโดยแท้จริง อันเป็นผลมาจากข้อจำกัดของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่ต้องทำงานแข่งกับเวลา และการที่เด็กมีสมาธิในการถ่ายทำน้อยกว่าผู้ใหญ่ นั้นหมายถึงการใช้เวลาการถ่ายทำที่นานขึ้น ซึ่งย่อมแปรผันโดยตรงกับต้นทุนการสร้าง รวมไปถึงหนังเด็กที่ได้รับการกล่าวขานมาก่อนนั้น เช่น “เพื่อนรัก” และ “มีเสื้อและดอกไม้” ต่างก็ไม่ประสบความสำเร็จด้านรายได้ “เด็ก” จึงกลายเป็นยาขมสำหรับหนังไทย

แต่อุดมก็ทำหนังเรื่อง “ปุกปุย” ออกมาจนสำเร็จ และหนังประสบความสำเร็จด้านรายได้พอสมควร คือ 8 ล้านบาท คิดอันดับ 1 ใน 5 ของหนังทำเงินในพ.ศ.นั้น และอาจถือเป็นปรากฏการณ์การก่อเกิดของหนังฟิล์มในเมืองไทยเรื่องแรกๆก็ได้ ด้วยเนื้อหาที่ดูเหมือนจะเหงาและหม่นเศร้า แต่เมื่อหนังลุล่วงไปแล้วกลับเต็มไปด้วยความอบอุ่นและความหวัง และตัวละครเด็กในหนังอย่าง “ว้าว” และ “ชิชา” ต่างอยู่ในใจของผู้ชมมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งอุดมเคยให้สัมภาษณ์ถึงหัวใจของหนังเรื่อง “ปุกปุย” ว่า **“คอนเซ็ปต์มันง่ายๆแค่ Please take care of your children”**

“ปุกปุย” ได้รับรางวัลดนตรีประกอบยอดเยี่ยมจากชมรมวิจารณ์บันเทิง รางวัลผู้แสดงประกอบหญิงยอดเยี่ยมจากชมรมวิจารณ์บันเทิง รางวัลดนตรีประกอบยอดเยี่ยมจากสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิง (รางวัลสุกดาทอง) รางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมสาขาส่งเสริมครอบครัวจากสื่อนวชนคราตอลิกแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นตัวแทนภาพยนตร์ไทยเข้าร่วมในโครงการสัปดาห์ภาพยนตร์อาเซียน ครั้งที่ 3 ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นตัวแทนภาพยนตร์ไทยเข้าร่วมประกวดในงานโตเกียวอินเตอร์เนชันแนล ฟิล์ม เฟสติวัล 1991 ที่ประเทศญี่ปุ่น

จากนั้นอุดมมีผลงานเรื่องต่อมาคือ “บุญดั่งไข่” (2535) ก่อนจะสร้างความแปลกใหม่ให้กับวงการภาพยนตร์ไทยด้วยหนังรักโรแมนติกระหว่างมนุษย์กับแวมไพร์ใน “คู่แท้ 2 โลก” (2537) ซึ่งประสบความสำเร็จได้ทั้งเงินและกล่อง โดยคว้ารางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้แสดงสมทบชายยอดเยี่ยม และบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม จากชมรมวิจารณ์บันเทิง

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ “คนป่วนสายฟ้า” (2540) ชื่อของ อุดม อุดมโรจน์ ก็ห่างหายจากวงการภาพยนตร์ไปนานเกือบสิบปี โดยเขาได้ผันตัวเองไปเป็นโปรดิวเซอร์ให้กับภาพยนตร์เรื่อง “เก้าพระคัมภีร์” รวมไปถึงละครทีวี ก่อนจะหวนสู่จอเงินอีกครั้งในปี 2549 กับภาพยนตร์เรื่อง “วากับพระ” และภาพยนตร์เรื่อง “บังเอิญ...รักไม่สิ้นสุด” เมื่อ 2 ปีก่อน ซึ่งไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่านี่จะเป็นบทบาทในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์เรื่องสุดท้ายของเขา

อุดม อุดมโรจน์ เสียชีวิตเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2554 ด้วยโรคไวรัสตับอักเสบบี โรคที่เขาตรวจพบมาตั้งแต่ปี 2546

เพื่อเป็นการรำลึกต่อการจากไปของอุดม อุดมโรจน์ ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด “ว้าว” และ “ชิชา” แห่ง “ปุกปุย” ให้โลดแล่นอยู่ในหัวใจของผู้ชมมากกว่าสองทศวรรษ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงจัดฉายภาพยนตร์เพื่อรำลึกถึงอุดม อุดมโรจน์ ระหว่างวันที่ 5-12 มีนาคม 2554

“...ถึงเขาจะเป็น อุดม เล็กเลว หรือ
อุดม เพื่อนระอา...ยังโง่ก็ตาม
แต่กับเพื่อนน้องนี่ที่คบหากันอยู่...
อุดมเป็น คนป่วยสายฟ้า ที่เพื่อนน้อง
น้องรักไม่สิ้นสุด ...
ฮึดนอนอยู่ก็ดำกันเข็ด...พอป๊อปป๊อ
ไม่หายใจ...ถามหากันระงม....
เพื่อนแบบนี้ มี “คนเดียว” ครบ
ด้วยรัก..”

สำเนาจัดเก็บ บางส่วน.
บ้านคุณซาบ
14 ม.ค. 54

นักเลงฟุตบอล

หลวงอัชฌาตติ

นักฟุตบอลทีมชาติสยาม

ฟุตบอลนัดแรกเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อวันเสาร์ที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2443 การแข่งขันฟุตบอลในยุคนั้นชาวสยามเรียกกันติดปากว่า “หมากเตะ” ซึ่งหนังสือพิมพ์บางกอกใหม่ (Bangkok Time) ฉบับวันพุธที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2443 ได้ลงข่าวว่า “การแข่งขันฟุตบอลตามข้อบังคับของแอสโซซิเอชัน จะถูกจัดให้มีขึ้นในเวลาบ่ายของวันเสาร์นี้ระหว่างบางกอกกับศึกษาธิการ และเล่นกันที่คิงส์คอลเลจ”

คิงส์คอลเลจ ปัจจุบันคือ โรงเรียน ภปร.ราชวิทยาลัย แต่เมื่อถึงวันแข่งขัน ได้ย้ายสนามไปที่ท้องสนามหลวงแทน เพื่อที่จะรองรับผู้ชมได้มากขึ้น ซึ่งผลการแข่งขันปรากฏความตามภาษารายงานข่าวในยุคนั้นว่า “ศึกษาธิการ 2 โกล์ บางกอก 2 โกล์”

ในปี พ.ศ. 2444 กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ ได้จัดการแข่งขัน ฟุตบอลนักเรียนระดับอายุไม่เกิน 20 ปีขึ้นเป็นหนแรก โดยได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง และมีบางส่วนที่คัดค้านเพราะการเล่นมีการเข้าปะทะที่รุนแรง การแข่งขันในครั้งนั้นใช้ระบบแพ้คัดออก โดยมี 9 สถาบันเข้าร่วมเกม หมากเตะ คือ โรงเรียนราชวิทยาลัย, โรงเรียนแผนที่, โรงเรียนสวนกุหลาบ (ไทย), โรงเรียนสวนกุหลาบ (อังกฤษ), โรงเรียนราชการ, โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์, โรงเรียนกล่อมพิทยากร, โรงเรียนสายสวลี สันฐานคาร, โรงเรียนวัดมหรณ์ ซึ่งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์คว้าแชมป์ไปครอง

ในสมัยนั้นผู้เล่นฟุตบอลจะมีคติธรรมในการเล่น คือ **ใจนักเลง, สามัคคี, อาจหาญ และขันติ** คำว่าสามัคคี อาจหาญ ขันติ เราอาจเข้าใจความหมาย แต่...ใจนักเลง...หมายถึง?

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้นิยามคำว่า “นักเลง” (น.) ไว้ว่า ผู้ฝึกฝนในสิ่งนั้นๆ เช่น นักเลงหนังสือ, นักเลงการพนัน, ผู้เกะกะระราน เช่น เป็นนักเลง, นักเลงโต, ก๊ว (ว.) มีใจกว้าง กล้าได้ กล้าเสีย เช่น ใจนักเลง

นอกจากนี้บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง “**นักเลงฟุตบอลแสดงความกล้าหาญ**” ซึ่งบทพระราชนิพนธ์ดังกล่าวได้ สดุดี นายตาด เสดะกสิกร (หลวงอัชฌาตติ) นักฟุตบอลทีมชาติชุดแรก (23 พฤศจิกายน 2458) ที่ได้แสดงความกล้าหาญในการเข้าช่วยเหลือเพื่อน เสือป่าที่จมน้ำระหว่างการซ้อมรบ ณ พระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งปรากฏ รายละเอียดดังความตอนหนึ่งว่า

“...การที่นายตาด เสดะกสิกร ผู้เป็นนักเลงกรีฑาเก่ง ได้สำแดงตน เป็นเสือป่าเก่งด้วยดังนี้ ย่อมจะเป็นพยานแห่งความเชื่อมั่นของข้าพเจ้าที่ได้ เคยมีอยู่แล้วว่า ผู้ที่กล้าในการเล่นฟุตบอลแล้ว ถ้าเมื่อมีโอกาสก็คงสำแดงให้

ปรากฏว่าเป็นคนกล้า นายตาด เสดะกสิกร ได้ประสบ โอกาสเช่นนั้นแล้ว และได้สำแดงตนเป็นคน กล้าจริง เพราะฉะนั้นการที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศและได้รับ ทรงชมเชยจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเป็น สิ่งซึ่งทำให้บังเกิดความชื่นชมยินดี ไม่จำเพาะแต่ใน หมู่เพื่อนเสือป่าด้วยกันทั้งพวกผู้เล่นฟุตบอลและผู้ที่ได้เคย สรรเสริญความสามารถของนายตาด เสดะกสิกร ในสนาม ฟุตบอลก็พลอยพากันชื่นชมยินดีทั่วกันด้วย”

ล่วงเข้าสู่พุทธศักราช 2554 เป็นเวลา 111 ปี นับจากแมทช์แรกของการแข่งขัน พร้อมๆ กับคำว่า “หมากเตะ” ได้จางหายไป เกิดเป็นคำใหม่ที่ยิยมใช้กัน คือ “ฟุตบอล”

หรือคำว่า “นักเลงฟุตบอล” จะเจือจางไป ตามกาลที่ผ่านมาดังเช่นคำว่า “หมากเตะ”

เอื้อเฟื้อข้อมูลโดย

คุณจิรัฐ จันทะเสน

สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย

กรุงเทพฯ ทั่วทุก

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2325 นับเป็นปีที่ 1 แห่งรัตนโกสินทร์ศก

และในวันอาทิตย์ ขึ้น 10 ค่ำ เดือน 6 ปีชวด เวลาบ่าย 45 นาที (06.45 นาฬิกา) พุทธศักราช 2325 ตรงกับวันที่ 21 เมษายน พุทธศักราช 2325 โปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาพระนครขึ้น โดยทำพิธีตั้งเสาหลักเมืองของพระนคร

โดยเมืองใหม่นั้นตั้งอยู่ด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงข้ามกับกรุงธนบุรี สถานที่ที่เลือกสำหรับก่อสร้างพระบรมมหาราชวัง เดิมทีเป็นที่อยู่ของชาวจีน โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้ชาวจีนเหล่านั้นขยับขยายไปอยู่บริเวณคลองวัดสามปลื้ม (วัดจักรวรรดิ) ถึงคลองลำเพ็ญแทน

โดยเกณฑ์ทหารจากหัวเมืองต่างๆ ตลอดจนพวกลาวและเขมรเข้ามาช่วยสร้างพระนคร นับเป็นการลงหลักปักฐานอย่างเป็นทางการภายหลังกรุงศรีอยุธยาแตก ว่ากันว่าอิฐที่ใช้ในการสร้างกำแพงเมืองนั้นนำมาจากกรุงศรีอยุธยา

พระนครแห่งใหม่สร้างแล้วเสร็จในวันโกสินทร์ศกที่ 3 ตรงกับปีพุทธศักราช 2327 และในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ปีเดียวกันนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระราชทานนามเมืองหลวงว่า

"กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพนพรัตน์ราชธานี บุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์ มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยะวิษณุกรรมประสิทธิ์"

เรียกสั้นๆ ว่า "กรุงเทพฯ", "กรุงเทพมหานคร" หรือ "กรุงรัตนโกสินทร์" ซึ่งคำว่ากรุงเทพในตอนต้นชื่อนั้น ต้นนิษฐานว่ามาจากชื่อหน้าของอยุธยาว่า "กรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา"

ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนจาก "บวรรัตนโกสินทร์" เป็น "อมรรัตนโกสินทร์"

กรุงเทพมหานคร แปลว่า พระนครอันกว้างใหญ่ดุจเทพนคร

อมรรัตนโกสินทร์ แปลว่า เป็นที่สถิตของพระแก้วมรกต

มหินทรายุธยา แปลว่า เป็นมหานครที่ไม่มีใครรบชนะ

มหาดิลกภพ แปลว่า มีความงามอันมั่นคงและเจริญยิ่ง

นพรัตน์ราชธานี บุรีรมย์ แปลว่า เป็นเมืองที่หลวงที่บริบูรณ์ด้วยแก้วเก้าประการ น่ารื่นรมย์ยิ่ง

อุดมราชนิเวศน์ มหาสถาน แปลว่า มีพระราชนิเวศน์ใหญ่โตมากมาย

อมรพิมานอวตารสถิต แปลว่า เป็นวิมานที่ประทับของพระราชาผู้อวตารลงมา

สักกะทัตติยะวิษณุกรรมประสิทธิ์ แปลว่า ทำสักการเทวราชทรงโปรดให้พระวิษณุกรรมลงมาเนรมิตไว้

ในเดือนเมษายน 2554 นี้ กรุงเทพฯ จะมีอายุครบ 229 ปี หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงจัดฉายภาพยนตร์เพื่อสำรวจความเป็นไปและทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของกรุงเทพฯ ในแต่ละช่วงเวลาด้วยบริบทของสังคมในแต่ละยุค ในโปรแกรม "กรุงเทพฯ ทั่วทุก" ระหว่างวันที่ 1-7 เมษายน 2554 ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

คึกฤทธิ์กับภาพยนตร์

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เกิดเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2454 ในเรือที่จอดอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา ต.บ้านม้า อ.อินทรีบุรี จ.สิงห์บุรี เป็นบุตรคนสุดท้องของ พลโท พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าคำรบ กับหม่อมแดง ปราโมช โดยสมเด็จ พระศรีพัชรินทราบรมราชชนนี (พระพันปีหลวง) พระราชทานชื่อว่า "คึกฤทธิ์" เนื่องจากตอนที่ตนล้มใส่บะเข้เข้าไปถวายตัวได้ออกอาการอาละวาดร้องเสียงดังก้องเลยพระราชทานชื่อว่า "คึกฤทธิ์"

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ของโลกจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ใน 4 สาขา คือ การศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน นับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับการยกย่องพร้อมกันถึง 4 ด้าน และเป็นหนึ่งในไม่กี่คนที่ได้รับการยกย่องมากมายเช่นนี้

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ นอกจากจะเคยเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ เป็นผู้ก่อตั้งวัฒนธรรมศาสตร์ ท่านยังเคยเป็นนักแสดงภาพยนตร์ฮอลลีวูดอีกด้วยในภาพยนตร์เรื่อง "อัคราเมธิต" (พ.ศ.2506) โดยแสดงร่วมกับมาร์ลอน แบรนโด

บทบาทการแสดงของท่านได้รับการยกย่องจาก "นิวยอร์กไทม์" ว่าเป็นส่วนที่ดีที่สุดส่วนหนึ่งของภาพยนตร์เลยทีเดียว นอกจากนี้ยังเป็นนักแสดงรับเชิญในภาพยนตร์เรื่อง "ผู้แทนนอกสภา" (พ.ศ. 2526) กำกับโดยสุรสิทธิ์ ภาธรรม และยังเป็นผู้เขียนหนังสือเรื่อง "เมืองมลายา" ซึ่งถือได้ว่าเป็นตำราศิลปะภาพยนตร์เล่มแรกของไทย ส่วนวรรณกรรมผลงานของท่านได้มีการนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์คือ ไม้แดง และกาเหว่าที่บางพลอง

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณูปการต่อภาพยนตร์ไทยกว่าได้ตัวอย่างกรณีเช่น การเข้าฉายของภาพยนตร์เรื่อง "ครูบ้านนอก" ครั้งแรกของการออกฉายค่อนข้างที่จะไม่ได้รับความสนใจจากผู้คนในวงกว้างมากนัก จนเมื่อ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้และนำไปเขียนลงในหนังสือพิมพ์สยามรัฐถึงสองวันติดต่อกัน ทำให้สถานการณ์ที่ท่าจะไม่สู้ดีนักของการออกฉายกลับดีขึ้นทันตา

จะว่าไปแล้วการวิจารณ์หนังไทยเรื่องครูบ้านนอก ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ย้อนไปใน พ.ศ. 2491 ท่านเคยได้ให้คำวิจารณ์ "สุภาพบุรุษเสือไทย" ผลงานของคุณแท้ ประภาศกุลนิสาร ไว้ว่า "ผมไปดูมาแล้ว เห็นว่าดีสมความตั้งใจ

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ เป็นนักแสดงรับเชิญในภาพยนตร์เรื่อง "ผู้แทนนอกสภา"

ที่ถูกกระชั้นกระຍอให้ไปดู ลูกศิษย์ลูกหาถามว่าสภาพบุรุษเสือไทยเป็นยังไง ก็ตอบอย่างอาจารย์ว่าดูแล้วไม่มีทุกซ์ตุนุกติและเขาก็ถ่ายทำกันอย่างสนุกสนานจริงๆ"

ในช่วงหนึ่งของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ มีคอลัมน์ประจำชื่อ "ข้าวนอกนา" ซึ่งเป็นการตั้งชื่อเลียนแบบภาพยนตร์ไทยเรื่อง "ข้าวนอกนา"(2518) ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมและมีการพูดถึงกันอย่างมากในช่วงเวลานั้น ด้วยเนื้อหาที่ว่าด้วยชีวิตของเด็กลูกครึ่งซึ่งเป็นผลผลิตของทหารจีไอ และมีเพลงดังจากหนังมาจนถึงปัจจุบัน คือ เพลงเกลียดคนสวย และ เพลงข้าวนอกนา

จะว่าไปแล้วบทบาทของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะด้านการแสดงและการเขียนเท่านั้น ในด้านการส่งเสริมภาพยนตร์ไทยนั้น เจ้าของสโลแกน "เราจักสำแดงความเป็นไทยต่อโลก" คือ เชิด ทรงศรี ซึ่งสร้างภาพยนตร์ในนาม "เชิดไชยภาพยนตร์" ชื่อของเชิดไชยภาพยนตร์นั้นได้รับการตั้งและเขียนชื่อด้วยลายมือโดยตัวของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เอง นอกจากนี้ภาพยนตร์หลายๆ เรื่องของเชิด ทรงศรี ต่างใช้บ้านของคึกฤทธิ์ในการถ่ายทำ เช่น แผลเก่า, พ่อปลาไหล และพ่อไก่แจ้

ครั้งหนึ่งเชิด ทรงศรี ได้กล่าวถึงมุมมองของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ที่มีต่อหนังไทยว่า ตลาดควรรับได้ คือไม่เอาตัวแสดงตนว่าเป็นผู้มีรสนิยมสูงระดับหนังเมืองคานส์ ดังนั้นหากหนังไทยเรื่องใดที่อาจารย์คึกฤทธิ์เขียนวิจารณ์ไม่ว่าดีหรือชมแล้ว หนังเรื่องนั้นจะมีโอกาสทำเงินเสมอ

ซึ่งเรื่องที่เชิด ทรงศรี กล่าวมาน่าจะสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้เคยพูดไว้เมื่อครั้งให้สัมภาษณ์แก่นิตยสาร "หนัง" ฉบับปฐมฤกษ์ (ออกได้ฉบับเดียวก็ต้องปิดตัวลง) เมื่อ 8 กันยายน 2517 ท่านได้ให้ทัศนะแก่หนังไทยว่า "หนังไทยส่วนใหญ่ทำเพื่อ ENTERTAINMENT ก็เห็นใจเขาแล้วที่เขาทำก็รู้สึกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ไม่เคยเห็นที่จะออกมาจริงจัง คือมันจะเป็นเพราะยังห่วงตลาดอยู่ก็ได้อีก แล้วก็หนังไทยนี้จะว่าไปผมพูดด้วยความเห็นใจ ผมไม่ติเขาหรอกเพราะว่าเหตุว่าคนไทยที่ดูหนังไทยนั้นเป็นคนละคนกับคนไทยที่ดูหนังฝรั่ง..."

นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ครั้งนั้นท่านได้ให้ทัศนะว่าภาพยนตร์นั้นสำคัญสำหรับชีวิตว่า "หนังนอกจากจะเป็นเรื่องบันเทิงแล้ว ยังเป็นการให้การศึกษาที่ดีที่สุดในทุกทาง เมื่อหนังต่างประเทศเข้ามา ได้เห็นโลก คนที่ไม่มีโอกาสไปต่างประเทศ ได้เห็นต่างประเทศ บางครั้งได้เห็นจิตใจและความเป็นอยู่ของชาติต่างๆ โดยที่เราไม่รู้ตัว เราไปดูหนังแล้วมันซึมเข้าไปเอง..."

เนื่องด้วยในปี พ.ศ.2554 ครบ 100 ปีชาตกาลของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หอภาพยนตร์ จึงได้จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนา "คึกฤทธิ์กับภาพยนตร์" และจัดฉายภาพยนตร์ที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์มีส่วนข้องเกี่ยวกับระหว่างวันที่ 23 - 30 เมษายน 2554

ศรีศาลายา...โรงหนังไม่ธรรมดา

เมื่อการหาคนเข้าโรงเป็นการกิจหนึ่งของผู้บริหารโรงหนัง...รอหนัง หัดฮีโร่ ป้ายโฆษณา โปรแกรมนัด โฆษกโรงหนัง...จึงเป็นสิ่งที่คุ้นเคยกันดี แม้ว่า ปัจจุบันจะหาดูได้ยากขึ้นก็ตาม แต่ทุกวันนี้ โรงหนังยังคงเป็นโรงหนัง เป็นที่พึ่งของคนรักความบันเทิงที่มุ่งหวังจะเข้าไปกับความสุขจากโลกของจินตนาการ...

ความสุขของคนดูหนังก็คือ ได้ดูหนังที่ตนเองชอบ แต่โรงหนังศรีศาลายานี้ ทำให้เป็นแค่เพียงโรงหนังอย่างทั่วๆ ไปไม่ หากแต่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมบันเทิงต่างยุคต่างสมัยผ่านสื่อภาพยนตร์ ฉะนั้น โปรแกรมการฉายของโรงนี้ จึงไม่ธรรมดา...

ช่วงเดือนมีนาคมนี้ จะเปิดตัวด้วยโปรแกรม "นางเอกดุ๊กคาสองครั้งแรก" ระหว่างวันที่ 1-4 มีนาคม โดยฉายภาพยนตร์ที่ทำให้เกิดนางเอกดุ๊กคาสอง 4 คน 4 เรื่องนั้น คือ นางเอก แดงบุหงา จากเรื่อง ไม่สิ้นไว้ไฟสว่าง...มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช จากเรื่อง ปากามเทพ... จันทรา ชัยนาม จากเรื่อง เทพธิดาบาร์ 21 และจารุณี สุขสวัสดิ์ จากเรื่อง บริศนา...ก็ออกมาพิสูจน์ตัวเองนะครีวว่า อะไรที่ทำให้นางเอกเหล่านี้ได้รางวัลครั้งแรก... จากนั้นวันที่ 5-12 มีนาคม จะเป็นการร่วมกันรำลึกถึง "อุดม อุดมโรจน์" ผู้กำกับภาพยนตร์ที่เพิ่งเสียชีวิตไป...โดยจะมีรายการพิเศษในวันเสาร์ที่ 12 มีนาคม...คนรักหนังอุดมเตรียมตัวไว้... ต่อด้วย 13-18 มีนาคม โปรแกรมต้อนรับศิลปินแห่งชาติคนล่าสุด "พิสมัย วิไลศักดิ์" ด้วย 6 ภาพยนตร์สำคัญเรื่อง สักบางระจัน แม่ย่านาง คนิงหา ผาเวียงทอง แก้วยอดสังหรณ์... ย้อนกลับมาให้เห็นฝีมือของเมื่อกครั้ง...ส่วนวันเสาร์ที่ 19 มีนาคม ปาย 2 โมงถึง 5 โมงเย็น พบกับ พันนา ดุษฎีกร-ม.ล.สุริยวัธ สุริยง... 2 นักบู๊หนังไทยที่จะมาร่วมกิจกรรมประทับใจรอยพิมพ์มือ-เท้าเป็นลำดับที่ 108-109 บนลานดารา งานนี้ชาวหนังให้ห้ามพลาด...รุ่งขึ้น 20-24 มีนาคม ต้องตามมาดูหนัง "พันนา-ม.ล.สุริยวัธ" ฉายต่อกันอีก 4 วัน 4 เรื่องดังคือ... เกิดมาลุย เพชรตัดหยก พยัคฆ์อียิปต์ ไอ้ผาง ร.ฟ.ท. ไอ้ ป.4 ไฉไลแสน... รับประกันความมันส์ทุกเรื่อง...ส่วนวันศุกร์ที่ 25 มีนาคมและศุกร์ที่ 29 เมษายน จะเป็นรายการพิเศษ "คู่หนังกับโคม" (สุทนต์) จะเป็นหนังอะไรนั้น ต้องมาหาคำตอบเองในโรง (เขาห้ามบอกก่อน)... จากนั้นเสาร์ที่ 26 มีนาคม...เริ่มกิจกรรมภาพยนตร์สนทนาประเด็น "นักเลงฟุตบอล" ก็ขอเชิญมาร่วมกันคิด ร่วมกันสนทนากับวิทยากรชื่อดัง...ก่อนที่จะปิดท้าย 27-31 มีนาคม ด้วยโปรแกรม "ศาลายาสเลียม" ... งานนี้คนรักฟุตบอล พลาดไม่ได้...

เมฆาขาวร้อน...ย้อนอดีตกรุงเทพมหานคร 1-7 เมษายน...ด้วยโปรแกรม "กรุงเทพฯ ที่รัก" ชมภาพยนตร์หลากหลายให้หวนคิดถึงกรุงเทพฯ ไปชั่วขณะหนึ่ง... ก่อนที่จะหัวเราะดูตลกขื่นแสบด้วยภาพยนตร์เรื่อง "เพื่อน" เพื่อต้อนรับ กบ อนุสรณ์ ที่จะมาประชันรอยพิมพ์-เท้า เป็นลำดับที่ 110-111 บนลานดารา พร้อมกับ ดัน วงศกร หรือดัน แม็คคินทอช ในวันเสาร์ที่ 9 เมษายน... เรียกว่า ย้อนตำนานวันวานยังหวานอยู่ผสมกับสยองสแนร์... แล้วปิดท้าย 10-12 เมษายน...ด้วยโปรแกรม "ย้อนวันวาน ดัน วงศกร-กบ อนุสรณ์ ด้วยภาพยนตร์เรื่อง... สามล้อสี ๕" วันนี้อีกมีเธอ เหน่สนัดดา... หลังหยุดยาวสงกรานต์...ก็เริ่มประเดิมใหม่ 16-22 เมษายน ด้วยโปรแกรม "พระเอกดุ๊กคาสองครั้งแรก" เพราะเดือนที่แล้วเป็นเรื่องของนางเอก...คราวนี้มาถึง 5 พระเอกบ้าง...เริ่มจาก ยั่วพล ลำพูน จากเรื่อง น้ำพุ... บินท์ บรรลือฤทธิ์ จากเรื่อง ตำรวจเหล็ก... สิชิต เอกมงคล จากเรื่อง ครั้งเดียวก็เกินพอ... สันติสุข พรหมศิริ จากเรื่อง ท่อปลาไหล แม่ทัพพอน... และ ฉัตรชัย เปล่งพานิช จากเรื่อง นื่องเมีย...พิสูจน์นางเอกกันแล้วก็ต้องร่วมพิสูจน์พระเอกกันบ้าง...ต่อด้วยโปรแกรมยิ่งใหญ่ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับ "ศึกฤทธิ์ ปราโมช" 23-28 เมษายน...เริ่มจากเรื่อง อีกสื่อเมื่อกันที่ศึกฤทธิ์แสดงนำ ครูบ้านนอก พงษ์ศักดิ์ฤทธิ์ให้คำชม... พ่อไก่แจ้ ถ่ายบ้านศึกฤทธิ์ทั้งเรื่อง... ผู้แทนนอกสภา เปิดทั้งบ้านเปิดทั้งตัวให้ถ่าย... ไม่แดง กาเหว่าที่บางเพลง ที่ศึกฤทธิ์เขียนเรื่องและปิดท้ายด้วยรายการภาพยนตร์สนทนา "ศึกฤทธิ์กับภาพยนตร์" ร่วมกันคิดเล็กๆ กับวิทยากรชื่อดัง...

โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา ชมฟรี!

โปรแกรมฉายภาพยนตร์ เดือนมีนาคม - เมษายน 2554

ตารางฉายภาพยนตร์ เดือนมีนาคม 2554

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
		1 ไม่สิ้นไฟฟ้สวาท (นกอาย-สุวัจน์/2529)	2 ปากกามเทพ (สมภวิ-อรพงศ์/2519)	3 เทพธิดาบาร์ 21 (จินตรา-สุชาว/2521)	4 บริศนา (จารุณี-กริ๊งโกธ/2525)	5 โปรดทราบคิดถึงมาก (เกรพ-เพ็ญพิสุทธิ์/2529)
6 บุกปุ๋ย (ค.ช.ม.พิชระ- ค.ญ.ปราชโย/2533)	7 บุญตั้งไข่ (สันติสุข-จินจิรา/2535)	8 คู่แท้ 2 โลก (สหวิ-กัศยา/2537)	9 มากับพระ (อัมรินทร์-ไพเราะ/2549)	10 บังเอิญรักไม่สิ้นสุด (นารีน-ฉัตรวิภา/2552)	11 คนป่วนสายฟ้า (เจนจิรา-กมล-ชนนย์/ 2540)	12 รายการพิเศษ "อุดม อุคมโรจน์... โปรดทราบคิดถึงมาก"
13 ศึกบางระจัน (สมภวิ-พิชญ์/2509)	14 แม่ย่านาง (นิลร-พิชญ์/2513)	15 คนิงหา (นิลร-พิชญ์/2514)	16 ผาเวียงทอง (จิรา-พิชญ์/2516)	17 เก้ายอด (สมภวิ-พิชญ์/2520)	18 สังหรณ์ (พิชญ์-วงศิณี/2546)	19 ลานดารา พินนา-ม.ล.สุริย์วัล
20 เกิดมาลุย (พินนา-ศิริวิ/2529)	21 เพชรตัดหยก (สหวิ-สุริย์วัล/2525)	22 พยัคฆ์โย (สหวิ-สุริย์วัล/2526)	23 ไอ้ผาง ร.ฟ.ท. (สหวิ-สุริย์วัล/2525)	24 ไอ้ ป.4 ไม่มีเส้น (สหวิ-สุริย์วัล/2526)	25 รายการพิเศษ ดูหนังกับโตม	26 ภาพยนตร์สั้นหนา "นักเลงฟุตบอล"
27 หมากเตะ (จักรกฤษณ์-ฉิม/2549)	28 ซาโกโยโบเต็ค (พชร-พิชญ์-สำราญ/2547)	29 เกมล้มโต๊ะ (วิภา-สุริย์วัล/2544)	30 แก้วเตะตีนระเบิด (พิชญ์-สุริย์วัล/2552)	31 Maradona by Kusturica (Maradona/2551)		

1-4 มีนาคม โปรแกรม นางเอกตึกดาทองครั้งแรก 5-12 มีนาคมโปรแกรม อุดม อุคมโรจน์...โปรดทราบคิดถึงมาก

13-18 มีนาคมโปรแกรม ศิลปินแห่งชาติ:พิชญ์ วิไลศักดิ์ 20-24 มีนาคม โปรแกรม นักบู๊หนังไทย : พินนา-สุริย์วัล

27-31 มีนาคม โปรแกรม ศาลายาสเตเดียม

โปรแกรมพิเศษทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 น. หอภาพยนตร์จัดฉาย Shorts for Kids : หนังสือสำหรับเด็ก

ตารางฉายภาพยนตร์ เดือนเมษายน 2554

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
					1 กรุงเทพฯ ที่รัก (พิชญ์-นิลร/ชม- bangkok Blues/ Silence)	2 โหมโรง (อนุชิต-ฉรรค์ฤทธิ์/2547)
3 บุญชูผู้น่ารัก (สันติสุข-จินตรา/2531)	4 บางกอกแดนเจอร์ส เพลงจากนิลร อันธพาล (ปวิศร์-ปณสิน/2543)	5 ทวิภพ (The Siam Renaissance) (วิภา-โรจน์-พชร/2547)	6 วันจักรี จดฉาย	7 คนกลางแดด (ชม-อนุชิต/2522)	8 เพื่อน (เรวิ-อนุชิต/2529)	9 ลานดารา วงศกร-อนุชิต
10 สามล้อ จี. ๕ (สหวิ-อนุชิต/2528)	11 วันนัยยังมีเธอ (วงศกร-ฉรรค์ฤทธิ์/2526)	12 เคหาสน์คว (อนุชิต-สมประสงค์/2528)	13 วันสงกรานต์ จดฉาย	14 วันสงกรานต์ จดฉาย	15 วันสงกรานต์ จดฉาย	16 จดฉาย
17 จดฉาย	18 น้ำพุ (อภิช-วรรณม/2527)	19 ตำรวจเหล็ก (นิลร-พิชญ์/2527)	20 ครั้งเดียวก็เกินพอ (อภิช-นิลร/2531)	21 พ่อปลาไหล แม่พังพอน (สันติสุข-คณิศา/2531)	22 น้องเมีย (อภิช-กัศยา/2534)	23 อีกสื่อเมื่อก่อน (นายน-นายน-คณิศา/2536)
24 ครูบ้านนอก (ปิยะ-วาทะ/2521)	25 พ่อไก่แจ้ (กรร-คณิศา/2519)	26 ผู้แทนนอกสภา (สหวิ-พิชญ์/2526)	27 ไฟแดง (สหวิ-คณิศา/2522)	28 กาเหว่าที่บางพลอง (ศรีอนุ-พิชญ์/2537)	29 รายการพิเศษ ดูหนังกับโตม	30 ภาพยนตร์สั้นหนา "ศึกฤทธิ์ กับภาพยนตร์"

1-7 เมษายน โปรแกรม กรุงเทพฯ ที่รัก 8-12 เมษายน โปรแกรม ย้อนวันวาน...ต้น วงศกร-กบ อนุชิต

16-22 เมษายน โปรแกรม พระเอกตึกดาทองครั้งแรก 24-30 เมษายน โปรแกรม ศึกฤทธิ์กับภาพยนตร์

โปรแกรมพิเศษทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 น. หอภาพยนตร์จัดฉาย Shorts for Kids : หนังสือสำหรับเด็ก

